

# הכרם

ניחוחות מבית היין

בטאון קהילת בית שמעיה

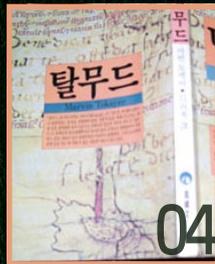
גליון 14 | ניסן תשע"ב



## קדושת התורה

**דעה והשקפה** <<

מרן ראש הישיבה שליט"א  
על תרגום הש"ס לקוריאנית



## זקן היושב בישיבה

**רבתינו** << ה"שערי יושר"

מרן רבי שמעון יהודה הכהן  
שקאפ זצוק"ל

## הוי גולה למקום תורה

**תיאור מרתק** << גלותו של זקן

ראשי הישיבות הגרח"פ שיינברג  
זצוק"ל לישיבת מיר



זמן  
הרביתינו



# הכרם

ניחוחות מבית היין

בטאון קהילת בית שמעיה

גליון 14 | ניסן תשע"ב

יו"ל ע"י  
**איגוד  
הבוגרים**  
שע"י ישיבת  
בית שמעיה

תגובות והערות

בכל עינינו הבטאון יתקבלו בברכה  
ת.ד. 631 בני ברק | טל. 03-5779914  
© כל הזכויות שמורות

עיצוב גרפי ועימוד:  
**FIX-**  
א.ו. 0527-140-139



## קדושת התורה

דעה והשקפה <

מרן ראש הישיבה שליט"א  
על תרגום הש"ס לקוריאנית



## חג הפסח - כניסה לעולם עבודת ה'

ברכת מועדיך <

מורנו המשגיח הגה"צ רבי אליהו רוט שליט"א



## זקן יושב בישיבה

רבתינו < ה"שערי יושר"  
מרן רבי שמעון יהודה הכהן שקאפ זצוק"ל

## הוי גולה למקום תורה

היאור מרתק < גלותו של הגר"ח"פ שיינברג זצוק"ל לישיבת מיר

## האמונה - בכל מצב

זקן ראשי הישיבות הגה"צ רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

## ושם אשה גדולה

בר זיכרון לנשמת הרבנית מרת מרים צ'צ'יק ע"ה

## גאולתנו ופדות נפשנו

מפי כתבם < הרה"ג רבי דוד בן שמעון שליט"א

## פסח - הזדמנות לשינוי

גפן פוריה < הגות ואגדה מבוגרי הישיבה שליט"א

## שואלין ודורשין

שריגים < עיניני זמנים ומועדים מבוגרי הישיבה שליט"א



## בין הכרמים דבר המערכת

ממש. רבים מבוגרי הישיבה חבים לה רבות "זכרה לה ה' לטובה"

"תורה תורה הגרי שק והתפלשי באפרים. מי ילחום מלחמתך וישוב לשערים כלי מלחמה אבדו ונפלו גבורים"

בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הבשר הוציא ועצם לא תשכרו בו:

הגרש"ר הירש זצ"ל למד מפסוק זה את יחודה של מצוות קרבן פסח שניתנה להאכל בדוקא למשפחה ולחבורה. ענין זה בא לסמל את חשיבות של הבית היהודי "מצווה זו ניתנה לא ליחידים ולא להמון עם, אלא דוקא בבתים, אנשים שהתאחדו בקבוצות משפחה - הם הם היסוד שעליו בונה ה' את עמו. בתי ישראל"

"לא תזבח על חמץ" - כתב הגרש"ר הירש "לפיכך נזכר כאן הקרבן בלשון "זבח" והקרבתו קרויה "זיבוח" ולביטוי זה יש משמעות רבה, שכן "זבח" מציין בעיקר זבח משפחה ו"זיבוח" הוא הכנת זבח משפחה"

נמצא שקרבן פסח מלמדנו שבנין עם ישראל בנוי על "חבורות שהתאחדו בקבוצות משפחה" - מסתברא מילתא שלבטאון זה חלק נכבד בבניית החבורה של קהילת בית שמעיה "בבית אחד יאכל!" ויעזרנו ה' שנזכה בחבורה אחת לאכול מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון אמן.

פסח כשר ושמח  
איגוד הבוגרים  
של קהילת בית שמעיה

משא מרן ראש הישיבה  
נאמר ונכתב בימי החנוכה תשע"ב

# קדושת התורה...



דעה והשקפה  
מרן ראש הישיבה שליט"א

פרטים ודקדוקים קודם לעשייה- תיקנו חכמים ברכה "אשר קדשנו במצוותיו וכו'" המצוה "מקדשת" אותנו, פירוש: היא מעלה ומחזקת את החלק האלוקי שבאדם, פירוש: את הנשמה. אין המצוה "טקס" מעשי.

## קדושה

ג. יונים נקבצו עלי ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמיים וכו' מה ההזגשה והמיוחד שהפייטן נקט במעשה היונים "וטמאו כל השמיים" על פי המבול בחז"ל, הרי גזרו גזרות חמורות פי כמה וכמה? מעשה זה טומאת השמן- מגדיר את תוכן גזירתם

היונים העריכו את עבודת בית המקדש כמקום "טקסים" דתיים, הקרבת קורבנות, התכנסות העם במועדים וביניהם גם הדלקת נרות המנורה.

יש תיאור בספר יוסיפון- מנכרי רומאי, שביקר בבית המקדש בתקופת בית שני, ומביע את התרשמותו מעבודת בית המקדש,

לקב"ה "ברוך... המחזיר נשמות לפגרים מתים". בלי ה"נשמה"- אנו פגר מת.

ידיעה זו, כ"כ חשיבה וגורלית לכל יהודי, שמיד כאשר אנו מתעוררים, ואין אנו יכולים לברך ברכה, מחמת אי-נקיות, אנו מודה "מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמתי וכו'.

נשאלת השאלה, מה מיוחד בהודאה זו, שהקדמונים קבעו נוסח, שיהיה אפשר לאמרו, אף בלי נקיות הידיים. הרי יש עוד ברכות הודאה: פוקח עוריים, מתיר אסורים וכו'. הודאה זו דחופה!

מדוע? ההכרה הזאת, שיש לנו "נשמה", היא מהותנו, היא קובעת את יחודנו. ולא יתכן, שנהיה כמה דקות במועד (כלומר: ערים ובדעת) ולא נכיר ונדע את מהותנו. אנו בעלי "נשמה"- ח"ו שלא נחשוב כהשקפה היונית, על מהותנו.

"נשמה"- היא חלק אלוקי באדם, והיא המקשרת את האדם הגשמי לבורא העולם.

כל מצוה שאנו מקיימים, יש בה "מעשה" גשמי עם



# ק

בוצת פרופסורים ועיתונאים ביקרה, לאחרונה, בישיבת פונובז', אשר בבני ברק מוצאה של הקבוצה ממדינת קוריאנה, אשר בפאתי צפון מזרח אסיה, רחוקה מבני ברק, אלפי קילומטרים הביקור, נראה מוזר ומשונה, ודרש הסבר.

וזאת אשר בפיהם חכמי המדע, במדינה זו, עמדו על תופעה שהמלומדים ואנשי מדע ממוצא יהודי, הנם רבים יותר, מאשר באומות אחרות, באחוזים ניכרים- יחסית למספר היהודים בעולם (20% ממקבלי פרס נובל למדעים, הנם יהודים) חקרו על הסבר לתופעה זו, והחליטו שלימוד התלמוד- הגמרא, שהיה רווח בין היהודים, מגיל צעיר, הוא שהחכים את העם היהודי. עקב דעה- החלטה זו, תרגמו את הגמרא, לשפתם. וכמעט בכל בית שוחר - מדע בקוראה, נמצאים כרכי הש"ס, מתורגמים. משלחת זו, באה להכיר ולהתרשם, מהיהודים אשר עוסקים בש"ס.

קראתי ידיעה זו, בכמה מקומות. והיה ניכר בדברי הכותב, נימה של סיפוק ושביעות רצון. לעומת רדיפת בני ישיבה ע"י יהודים בארץ הקודש, כאשר יהודים שהם אחינו ובשרינו, אינם מעריכים את העיסוק המייגע בחמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וב"שור שנגח את הפרה", הנה סו"ס קבלנו הערכה והוקרה, מעם רחוק ובלתי מוכר.

## תרגום התורה

הבה ונבחן השקפה ודעת תורה בזה.

א. שו"ע או"ח ס' תק"פ, סעי' ב', בח' בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך- והיה

חושך בעולם ג' ימים (והוא אחד מהימים, שמנויים במגילת תענית).

וצ"ב, מה הוא ה"חושך"? אדרבה תרגום התורה יונית (קוריאנית!) הרי מאפשר לחכמי אוה"ע, להכיר את חוכמת התורה באותו זמן, היתה יון מרכז החכמה והמדע העולמי. במקום "חושך"- היינו מגדירים זאת "אור לגויים". התרגום בא מתוך רצון להכיר את "חכמת" התורה, ולהפיצו בין חכמי יון. התרגום בא למנוע קשיי שפה, בלימוד התורה.

ויש לתמוה על עוד נקודה. הרי ודאי, שתרגום התורה בא מתוך הערצה, או לפחות הכרה בערך הנעלה, שיש לתורה. כיצד אפשר להסביר, שדוקא האומה היונית גזרה גזירה "להשכיחם תורתך"- ורדפה לומדי תורה האין זו סתירה, בהתנהגותה של האומה היונית.

## תרבות יוון

ב. הרמב"ן בפרשת "אחרי מות", מגדיר את האומה היונית, ז"ל "המתחכמים בטבע, הנמשכים אחרי היוני, אשר הכחיש כל דבר זולת המורגש לו" יונים, "התחכמו" הקדיש זמן רב לחכמה. והחכמה היתה ב"טבע", בדברים המורגשים ע"י חמשת החושים של האדם. החשיבו את ה"אדם". והאדם מורכב, לפי השקפתם, מחושים מורגשים. והשתדלו והתמסרו לפתח, את גופו (ספורט!) פיו, וחכמתו המורגשת והמוחשית.

## היהודי - נשמה

לאישיותו של היהודי, יש עוד חלק- אשר אינו נכלל בהשקפה היוונית. כל בוקר, בקומנו אנו מודים

## בין כותלי יבמות

איתמר והב

בחזן נושבת הרוח, סוערת סופה.  
בפנים יוקד החום, בוערת שאיפה.  
בחזן ריק, בפנים יש עומס.  
בחזן קפוא, בפנים, הגך נמוס.

בחזן קר - בפנים יבומס'...

♦♦♦

כי שם בחזן, עולם גשום, סוער מבול,  
רוחות הסער, ארו, פרצו, גדרות הגבול.  
עולם חשוך, אפוף, לוט בערפל.  
עולם מלא - בתהוה, ריקן וטפל.

עולם של אחים "שלא היו בעולמנו"...

עולם של אלו "אשר לא יבנו"...

אך כאן בפנים, בעמקי יבומס' והויתוה,  
- "הויה" שלא תהא החוצה לאיש זר -  
סדרים במשמרת, ושיעורים בשרשרת,  
סוגיא אל אחותה נצרת ונקשרת.

מבנין לבנין באותו ענין...

מענין לענין באותו בנין...

ושם בחוצות, נופלות הצרות - באין פוטר,  
עולם של "כלאיים", ב"דחיה" וב"היתר".  
רוח של נפילות - באין חולץ.  
רוח של "טומאה" בשליטת לץ.

עולם של "הואיל ואשתרי, אשתרי"...

הזיקה הקלושה - פקעה בכדי...

ובפנים, ההיכל, מכיל את לומדיו,  
יושבים בני ישיבה - "יהדיו".  
פוטרם צרות, נחלצים מנפילות,  
וה"זיקה", מגיעה לתכליתה - ל"חלות"...

זיקה דרבנן - לאורייתא.

זיקה שלא תפקע - ולא בכדי---

♦♦♦

ואתה, כאן בפנים, בין הלומדים,  
מסותפך בחיק הגמרא, בין דפים לעמודים.  
בין היושבים "יהדיו" - ב"אחזה" - "בעולם אחד",  
ב"ישיבה אחת בעולם"...

מכונסים, ספונים ומסתופפים -  
בין כותלי יבומס'.

♦♦♦

מודים אנחנו לפניך ה'  
ששמת חלקנו מיושבי  
בית המדרש הזה.

♦

## שכל של תורה

יש לציין- נקודה מעניינת הגר"ח ותלמידי הגר"ש  
שקופ זכרונם לברכה, העמידו את יסוד הלימוד, על  
הספק רב בדפי גמרא עם תוס'. הגר"ח סבר, שכל  
לומד חייב ללמוד לפחות ארבעים דף (40) גמ' עם  
תוס' בחודש. ישיבת גרודנא- ישיבתו של הגרש"ש-ק-  
היתה מפורסמת בהדגשה על "הספק" רב, של גפ"ת  
(יש לנו על כך עדויות רבות של תלמידים. ואכ"מ).  
לכאורה "הבנה" ענינה לחשוב על כל פרט שעות  
רבות, עד שנבנים בשכלנו והיא סתירה ל"הספק".  
ולא היא!

הסמ"ע כתב בתחילת חושן משפט "דעת" בעלי  
בתים, היא היפך "דעת" תורה. חו"מ ס' ג: ס"ק י"ג.  
אנו חייבים לעמול "להבין" דברי תורה. אבל הרי  
שכלנו היא "דעת" בעלי בתים. שכלנו, הוא השכל  
שמושפע מכל מה שאנו חשים ומרגישים, ו"הבנת  
התורה", היא הבנה של "דעת תורה", ולא "הבנה  
יוונית" ח"ו. מה הדרך להגיע לשנות את "הבנתנו",  
את "דעתנו"?- כאשר נעסוק ונלמד מאות אלפי  
סברות של בעלי התוס' ורבותינו הראשונים, היא  
אשר תעצב את דעתנו לדעת תורה. רבותינו הם  
בראש ובראשונה רבותינו בעיצוב דעתנו, זמורת זר  
בכרם התורה, היא המחשבה שדברי תוס' הם לעזור  
לנו "להבין" על פי דעת בעלי בתים שיש לנו. אנו  
משעבדים את מוחנו ודעתנו- לחדור להבנת דברי  
תוס', הבנה ושכל של תורה.

הגר"ח, הגר"ש ושאר תלמידי-ו העמיקו באלפי  
סברות של רבותינו הראשונים, טרם חידשו, הניחו  
את יסודותיהם וגדריהם. אם "גרוס" דברי רבותינו-  
לא נגיע להבנתם. מאידך אם נרצה להבין בדעת  
בע"ב שיש לנו, הרינו ח"ו מזייפים. עלינו לעמול  
שנים רבות "להבין" כל סברא, כל תירוץ של  
הראשונים ז"ל ורבותינו האחרונים. וזו הדרך העולה  
בית א'- ב"הבנת דברי תורה" לאשורם.

כאשר הלומד מבין את התורה בדעת "בעלי  
בתים", הרי זה ח"ו בבחינת תרגום התורה ליוונית  
או קוריאנית.

כאשר הלומד עיצב את דעתו ע"פ רבותינו ז"ל  
ובדעה זו הוא "מבין" את התורה, שימש השכל צינור  
ל"נשמה". להתחבר ל"קדושת התורה".

בינו זאת!

שמעו ותחי נפשכם!

הגוי הגדול הזה". בא על רק הפירוש בהמשך הפסוק  
"כי מי גוי גדול, אשר לו...אלוקים קרובים אליו כד'  
אלוקינו". הקב"ה וישראל וארייתא חד הוא, וע"י  
עיסוקינו בתורה, אנו מתחברים לנותן התורה, כאשר  
היא בנשמתו של יהודי.

ד. ברכת התורה - לפני שאנו ניגשים, לקיים מ"ע  
של תלמוד תורה, אנו חייבים לברך ברכת התורה,  
ולמדו מהפסוק כי שם ד' אקרא- הבו גודל לאלוקינו.  
לפני כל גישה לתלמוד תורה אנו חייבים להזכיר  
לעצמינו, את הנקודה  
ההשקפתית הנזכרת.

השכלות מעשיות רבות  
לכך, ולאחר התבוננות, מוצא  
את ביטוי על כל צעד ושעל.

### הבנת התורה

רצוני במאמר זה, לעמוד  
על נקודה אחת.

מרן הגר"ח מברסק  
ותלמידיו, הדגישו את  
הלימוד בישיבות בדרך  
ה"הבנה" (כך הוא מכונה  
בעולם הישיבות) מגדולי  
תלמידיו בדרך זו, עם גוון  
מיוחד, הינו הגר"ש שקופ  
זצ"ל.

אפשר להניח, שהיונים גם התרשמו, ויכולים  
להסכים ל"טקסים" בבית המקדש. ברם, אין הבדל  
בין שמן טהור, לשמן טמא, לפי השקפת יון "אשר  
מכחיש כל דבר, זולת המורגש" (לשון הרמב"ן זצ"ל)  
אין שום "הרגשה" בשמן שנטמא.

ההבדל הוא בקדושה, כי הדלקת נר וכל עבודת  
המקדש אינם "טקסים". בית המקדש- הוא מקום  
השראת השכינה בישראל. הוא מקום שישראל  
שואבים משם רוח הקודש, כדי "לקדש" את כל  
חיייהם. בהשקפה זו- היווני  
נלחם. וזה שורש ויסוד, לכל  
גזירותיהם.

תרגום התורה יונית -  
ענינו, לעשות מהתורה  
הקדושה "חכמה יונית" ח"ו,  
חכמה שתחדד את המוח,  
וההבנה (כפי שמבינים  
הקוריאנים) אבל יהודי  
טרם גישתו לתורה, חייב מן  
התורה בברכת התורה, "אשר  
קדשנו במצוותיו וצונו על  
דברי תורה" (נוסחת רב  
אלפס) התורה "מקדשת",  
התורה מתחברת, ומעלה את  
הנשמה כאשר המח והשכל,  
מטשטשים צינור לנשמה

בפרשת ואתחנן "ואמרו  
כל הגויים רק עם חכם ונבון

"הבנת התורה", היא הבנה של

"דעת תורה", ולא "הבנה יוונית"

ח"ו. מה הדרך להגיע לשנות

את "הבנתנו", את "דעתנו"?

כאשר נעסוק ונלמד מאות אלפי

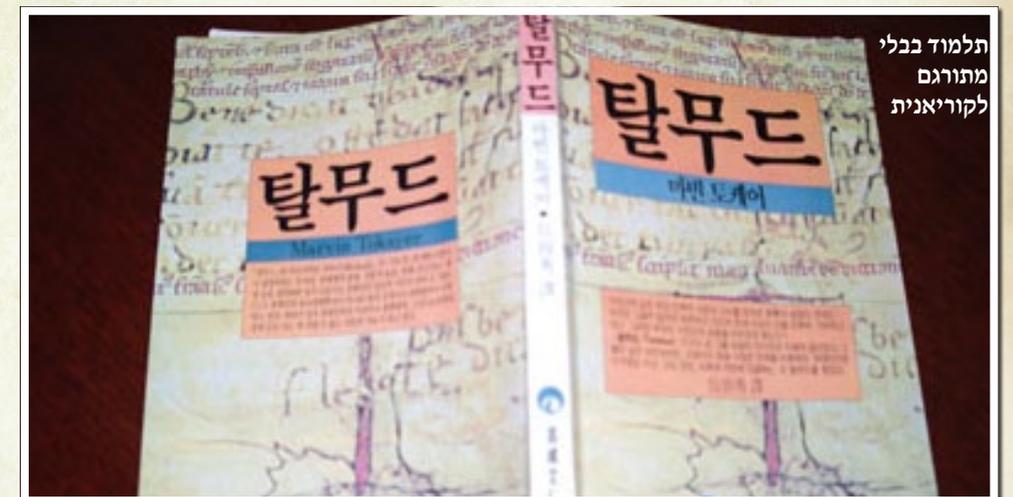
סברות של בעלי התוס' ורבותינו

הראשונים, היא אשר תעצב את

דעתנו לדעת תורה.

רבותינו הם בראש ובראשונה

רבותינו בעיצוב דעתנו.



תלמוד בבלי  
מתורגם  
לקוריאנית

## פעילות הקופה

### הפקדות

- ✓ כל הפקדה חד פעמית תעניק לך הלוואה בסך 10% מהפקדתך כל שנה, ללא קשר להלוואות קיימות.
- ✓ כל הפקדה בהו"ק תעניק לך הלוואה בסך 25% מהפקדתך כל שנה, ללא קשר להלוואות קיימות.
- ✓ מסלולי ההפקדות מותאמים אישית, ונגישים לשינוי ומשיכה בטלפון אחד.

### הלוואות

- ✓ הסוף לגמחי"ם קטנים הלוואה קטנה לזמן קצר עכשיו ומייד, בטלפון אחד עד 4000 ש"ח ועד שלשה חדשים, ללא קשר להלוואות קיימות.
- ✓ הלוואות מיוחדות למצבים מיוחדים כגון הוצאות רפואיות וכדו'.
- ✓ הלוואות תקופתיות למצבי חפיפה וכדו'.

### חדש» הלוואה של 40,000 ₪

הלוואה של 40,000 ₪ לצורך רכישת דירה, בתשלומים נוחים במיוחד. ועד 24,000 ₪ הלוואה לכל מטרה, שמחות, הרחבות ושיפוצים, וכדו'.

### תוכנית הפקדה לנישואי הילדים

תוכנית הפקדה לנישואי הילדים אפקטיבית אודות להחזרי כל ההלוואות בתשלומים נוחים במיוחד, איך?

ע"י הפקדה של 100 דולר למשך תקופה של 180 תשלומים, סה"כ הפקדה 18,000 דולר. שישה ילדיך שיינשאו בע"ה יקבלו 10,000 דולר כל אחד, סה"כ הלוואות 60,000 דולר. לאחר הורדת זכות הפקדתך, נותר חוב של 42,000 דולר אותו תשלם רק ב - 200 דולר בחודש לא יותר.

### וגם חשוב שתדע

- ✓ קופת הגמ"ח פועלת תחת השגחה צמודה של מורינו הגר"ש לייב פאלי שליט"א.
- ✓ חבר בקופת הגמ"ח קודם בתור בכל תכניות הקופה, בו בזמן שמסייע מכספי מעשר.
- ✓ כל העוסקים בקופת הגמ"ח, אינם נהנים משום תמורה או טובת הנאה על עבודתם.
- ✓ הקופה לא משקיעה ולא עושה עסק ולו בשקל אחד, 100% הכספים מועברים להלוואות.
- ✓ מתוך דאגה לביטחון כספי הקופה, הקופה נותנת מענה אך ורק לבוגרי הישיבה.
- ✓ מתוך היכרות אישית עמך כבוגר הישיבה תקבל מענה מהיר ומייד ללא שום בירוקרטיה.

**1599-52-55-52**  
קופה את בלבית כלל



## ברכת מועדיך

מורנו המשגיח הגה"צ רבי אליהו רוט שליט"א

### מהות חג הפסח

שבט עובדי ה' נבדל מכל השבטים, בכך שאין לו חלק ונחלה בארץ, ונבדל בבגדיו בגדי כהונה, ואכילתו אכילת קדשים וקדשי הגבול, וה' הוא חלקם ונחלתם. כך גם עם ישראל בין האומות העם המיוחד לעבודת ה' וכמ"ש "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו" "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך". ואם כי כל השנה ג"כ מורגש ענין זה, כמש"כ "איש יהודי היה בשושן הבירה" ופירשו במסכת מגילה מרדכי מוכתר בנימוסו היה, זאת אומרת שהיו ניכרים עליו סימני האדון ה', בתפילין שבראשו, ובציצית שבבגדיו, ובפאות ראשו וכדו'. אמנם בליל הסדר שהוא הכניסה לעבודת ה' כולנו הופכים להיות כהנים. הקב"ה נתן לנו ליל שימורים משומר מן המזיקים, אין פגע ואין רע, לילה נקי מזוקק שבעתיים. כל העולם הוא בחינת קדש קדשים. וכל היהודים אוכלים קדשים הם



ידועים דברי הרמח"ל זצ"ל שענין המועדים הוא זרימה מתמדת מדי שנה בשנה של כוחות רוחניים שטומנים בחובם אותם זמנים. ואין ענין המועד זכר בעלמא למאורע שאירע לפני אלפי שנה, אלא הוא כח נטוע בזמן המתחדש מדי שנה בשנה. ודרך השגת אותה דרגה רוחנית שנשפעת כאמור באותה נקודת זמן, היא ע"י קיום המצוות שהם הכלים לקבל את אותו השפע. ואם כי על ידי קיום מצוות החג יכול כל אחד ואחד לקבל את השפעת אותו זמן, ברור שלפי רמת השגותיו במהות החג ובידיעת תכניו וכן לפי השתדלותו בקיום מצוות החג בכל הידוריהן ובשמחת לבב כך תהיה גם השגת המדרגות המאירות באותו החג. ולכן שומה עלינו לבאר בקצירת אומר עניני הרגלים שהם האמצעים הראשיים המביאים אותנו לעבודת ה' ובפרט כשזכינו להראות לפני האדון ה' בשלשת הרגלים בזמן שבית המקדש היה קיים כמ"ש "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך" וגו' ומשמם היה היהודי מתמלא בשפע של קדושה ואהבה לקב"ה.

### חג הפסח - כניסה לעולם עבודת ה'

חג הפסח הוא ר"ה לרגלים, וענין הפסח מבואר שהוא הכניסה לעולם של עבודת ה', כי זהו מהותו של היהודי בעולם להיות מעבדי ה' "אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוהים". וכמו שמצינו ששבט הכהנים הוא

חג הפסח הוא ר"ה לרגלים, וענין הפסח מבואר שהוא הכניסה לעולם של עבודת ה', כי זהו מהותו של היהודי בעולם להיות מעבדי ה' "אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוהים". וכמו שמצינו ששבט הכהנים הוא



רבי חיים עוזר:

**"זקן היושב בישיבה  
ומרביץ תורה זה חמישים שנה"**

# רבותינו

קברניטי הישיבות ומאירי דרכם

## ה"שערי יושר"

### מרן הגאון רבי שמעון יהודה הכהן שקופ זצוק"ל

#### תולדותיו

רבינו נולד בחודש תשרי, שנת תר"כ, להורים יראי א' ותמימי דרך. ההורים היו עניים מרודים והתגוררו בבית דל בקצה העיירה. עם כל זאת, בהכירם בכנס שהינו בעל כשרון, שכרו בפרוטותיהם המעטות, מלמדים גוונים ומוכשרים, לנטוע בו אהבת תורה ולקדמו בלימוד התורה. ההורים זכו, וכבר בהיותו ילד הצטיין בשקידה ובהתמדה מיוחדת ובשאיפתו לגדלות בתורה.

בגיל י"ב, לא נמצא במקום מגוריו מלמד ראוי, וגלה לישיבת מיר (שהיתה הישיבה החשובה, באותו פלך) עקב דלות הוריו לא היה להם אמצעים לממן את הנסיעה, ונאלץ לעשות רוב דרכו רגלי ובאמצעים מזדמנים.

שלוש שנים שקד על תלמודו בישיבת מיר, ולאחר מכן פנה לישיבת וולוז'ין, שהיתה אז בשיא פריחתה, בראשות הנצי"ב. ישיבת וולוז'ין היתה

מרכז התורה, לשם נהרו בחרי הצורבים, אשר נפשם חשקה להתגדל בתורה. שם הגיע הגר"ש לשיא פריחתו.

במשך שש שנים, לא פסק פומיה, ובשקידה של ח"י שעות ביממה, ואף יותר מכך, עלה ונתעלה להיות מבחירי הלומדים. הגר"ח סלוביצי'ק, שהיה נשוי לנכדתו של הנצי"ב, גר ליד הישיבה. המצוינים הסתופפו בצילו, אף שטרם נתמנה לר"מ, והושפעו מדרך מחשבתו היחודית והמקורית, ביניהם נמנה הגר"ש.

לאחר שנים, כאשר הביא הגר"ש את בנו לישיבה, אמר לו שששת השנים הללו, היו המאושרות והיפות ביותר בחייו- כאשר כל כולו מתמסר לעליה בתורה. הגאון רבי אליעזר גורדון זצ"ל, שהיה מגדולי הדור וראש ישיבת טלז, בחר בו לחתן לאחיניתו וזמן קצר לאחר נישואיו, בהכירו בכשרונו המיוחד בהרבצת תורה ובהעמדת תלמידים, מינהו לר"מ בישיבה- בהיותו אך בן כ"ד שנים.

בשנת תרמ"ד החל בהרבצת תורה ובהעמדת תלמידים. ועד סוף ימיו (פרט להפסקה של שנות מלחמת העולם הראשונה), התמסר להעמיד תלמידים, להנחילים דרך נכונה בלימוד, יחד עם חינוך, לשקידה ולהאבת תורה.

ח"י שנים, לימד בישיבת טלז כר"מ, בין תלמידיו שם נימנו: רבי אלחנן וסרמן, הרב מפונוביז, הרב פסח פרנק רבה של ירושלים, ועוד גדולי תורה רבים.

בשנת תרס"ג עזב את טלז, נתמנה לראש ישיבת מלטש לאחר מיכן בריינסק ועם תום מלחמת העולם הראשונה, נתמנה לראש ישיבת גרודנא, בה כיהן למעלה מעשרים שנה. הישיבה בראשותו התפרסמה, לאחת מהישיבות החשובות והמצוינות, העמידה אלפי תלמידים גדולי תורה, רבנים וראשי ישיבות חשובים

## דרך לימודו

שיטתו ודרכו היחודית, מבוארת בספרו "שערי יושר", על שבעת שערי (אשר חיבר, בשנות המלחמה, כאשר הישיבות שבתו מתלמידים) ובשיעוריו, ושמענתא דיליה מיבדרן בבי מדרשא.

זרכו של הגר"ש בברור סוגיא- אינה הדרך המקובלת להקשות ולתרץ קושיות. בברור ענין, הוא חותר להגיע ל"יסוד" הנידון, להבין את היסוד ולהגדירו ("הגדרה", פירוש לתת ליסוד גדר וגבול) לאחר ברור היסוד, מתישבות שאלות רבות, ובדרך כלל היסוד מסתעף לעינים נוספים, ומהווה אבן פינה להבנות ולהגדרות נוספות.

האחרונים הקשו על הכלל של "המוציא מחבירו עליו הראיה", מה נשתנה איסור "לא תגזול", משאר איסורי תורה, שלא נדון בו ספיקא דאורייתא לחומרא. ותיצרו בתירוצים שונים. הגר"ש מיסד

## בסגנונם התורני של בני הישיבות ניתוספו במשך הזמן מונחים חדשים "כללו של רבי שמעון" "יסודו של רבי שמעון" "ביאורו של רבי שמעון" וכדומה".



את ההבדל בין "איסור" ל"איסור ממוני", הגדרתו, היא אבן פינה, שעל גביה נבנה בנין רב מערכות.

כן היא הגדרתו בשוני בין איסור דאורייתא, לאיסור דרבנן, אף שבאיסור דרבנן יש לאו דאורייתא "לא תסור". מפורסם יסודו בהבדל בין "שליחות מעשה" ל"שליחות על חלות".

ועוד יסודות רבים, שהמשתתף בהם חקירה וחתירה לשורשי הדברים, ועל פיהם בונה וסותר ותלמידו ותלמידי תלמידיו וכל צורב ות"ח בעל הבנה, בונה על היסודות מערכות רבות של דברי תורה.

## השיעור

שיעור של ר' שמעון - היה לחוויה בין תלמידיו. במתח ובדריכות חיכו לשיעור, כל שיעור היה בו "יסוד", היתה בו "הבנה" "הארה", פותחת אפיקים למחשבה מיוחדת, נעלה ומרוממת.

וע"י תלמידיו, התפרסמו שיעוריו - בכל עולם הישיבות. ועד עתה דברי תורה מפורסמים בשם "יסוד של ר' שמעון". הגר"ש הצטיין גם בהסברה שיישב דברים מחדשים על לבות תלמידיו, ויותר מאשר האזינו לשיעור, דבריו עוררו אותם לחשיבה והעמקה נוספת, וד"ת היו פרים ורבים, כמאמר חז"ל. לפנינו - תיאור של ארבעה תלמידים, זכרונם לברכה, על "השיעור"

רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל מספר על רבו רבי שמעון שקופ - "בתקופת גרודנא:

"כל מילה של הרב", כך קראוהו בישיבה ב"גרודנא", אחרי שנתמנה גם כרבו של הרובע העירוני "פערשטאט". כל תג וכל הגה נחשב ליסוד ברזל, להלכה חתוכה, שאין אחריה ולא כלום. אפשר להתווכח על סברא זו או אחרת. צריך להתעמק ולהבין, אולם זהו!

לפיכך שרר מתח כה עצום, לעת שהשמיע שיעוריו בישיבה. חשש לאבד אפילו הגה קל. התכונה בישיבה שקדמה לשיעוריו, ההתכוננות והציפיה עשו רושם כל ימחה.

"היה זה מחזה מופלא, שחזר ונשנה פעמיים בכל שבוע. המתח בישיבה לקראת השיעור גבר בכל פעם מחדש, כמו לרגלי איזה מאורע נדיר שמתרחש רק אחת לשמיטה. עוד שעה שלימה לפני המועד, נעמדו בחורים שונים במבואות חצר בית המדרש "שול הויף" שהישיבה שכנה בו כשהם ממתנינים בקוצר רוח לביאתו של רבי שמעון. ובאותו רגע שקלטו אזניהם את קול שקשוק אופני הכרכרה שהסיעה אותו לכאן ישר ממעונו אשר ב"פערשטאט" המרוחקת נחפזו והתפרצו אל תוך הישיבה כרוח סערה באין צורך לפצות פה. כהרף עין נשמע באולם קול המולה מחריש אזנים, מסיטים הצידה ספסלים ו"סטנדרים". מאות בחורים אצים לעבר הבימה, וכל אחד משתדל לתפוס מקום עמידה קרוב אל זוכן הרב. אחרים מטפסים בזריזות על גבי טור שולחנות וספסלים שהועמסו אלו על גבי אלו גבוה מעל גבוה, על מנת שייטיבו לשמוע ולראות את "בעל השמועה עומד לפניהם".

והנה הושלך הס, רבי שמעון נכנס פנימה. מפלסים לו דרך אל הבימה אצל ארון הקודש, הוא פוסע לאיטו וחיוך של טוב לב מנהיר את זיו

איקונין שלו בזהרורי ארגמן, הקהל נעמד על קצה בהונות רגליו. במאות זוגות עיניים, ניצת ומשתלהב כרגע, מבט מתוח. הריכוז הנפשי עצום וכל איש ואיש מאמץ את שרירי המוח ומשים אזנו כאפרכסת, לכל יאבד חלילה אפילו הגה קל. פעמיים בכל שבוע שנה אחרי שנה במשך עשרים שנה רצופות, חזר ונשנה אותו מעמד שגיאי הוד מעמד של "קבלת התורה".

לפנינו תיאור מתלמיד נוסף-מתקופת טלז, בהיותו ר"מ בישיבה כאשר ראשה היה הגאון רבי אלעזר גורדון זצ"ל:

"בהמוניהם נהרו צעירי הישיבות לשמוע את שיעוריו של רבי שמעון ולהשיג את לימודו. וכך היתה דרכו המיוחדת כבר אז, מתחילה היה חוקר את דין התורה וכוונותיה, אחר כך ניגש אל דיני המשנה וסודותיה ההלכתיים, אחר כך אל סוגית הגמרא והנחותיה ומסקנותיה, מהגמרא היה עובר לדברי ה"ראשונים" כללותיהם וביאוריהם וכן הלאה. היה ממיין ומסדר כל שרשי הענין הנידון לפניו לסניפיו, שריגיו וענפיו, עד שהיה מברר את הכלל העקרי של ההלכה, מעמיד את היסוד הראשי של הסוגיה אשר עליו היה בונה את כלליו והנחותיו. על ידם היה מיישר, מכבד ומסדר כל ענין קשה וחמור. כל דבר בלתי מובן, מתוך הבנה הגיונית ישרה ועמוקה שאין לערער עליה.

לא ארכו הימים ושיעוריו אלה נעשו לרוח החיים שבישיבה. מסביב להם התרכז וכמעט כל עיוניהם ויגיעותיהם של התלמודיים של צעירי הישיבה. כי כל כלליו, הגדרותיו והנחותיו של רבי שמעון מוצקים ומכוונים היו תמיד לקוטב המרכזי של הענין. לישרות הסוגיה



ועל ידי יסודותיו המקוריים שנקלטו בלבבות תלמידיו, התחילו להבין כראוי את מהלך הענין הבנה תמציתית, שרשית, ואפילו הלכות סתומות ועמומות לכאורה נראו אחר כך בעיניהם לברורות ופשוטות בבחינת "קל להבין". שיטת טלז, היינו "שיטת רבי שמעון" שהיא דרך ההגיון התבונתי זעזעה בשעתו את כל עולם הלומדים שבישיבות ונתפשטה בכל מקומות ההורה כקנין כללי. תלמידים ששנו כצמא את דבריו מסרו אחרי כן את שיעורי רבם לעולם התורני כולו

# הקבלת פני רבו

תקיים בעו"ה  
ביום ראשון א' דחזה"ג פסח  
ערבית בשעה 7:45

אוצר הספרים  
שע"י ישיבת בית שמעיה

פונים אנו לבוגרי הישיבה מי ששכח ספרים או חפצים בישיבה  
שיבוא לאלתר לקחתם, אנו מפנים את כל הספרים. אפשר לפנות לגבאי אוצה"ס  
פסח כשר ושמח

**מיזל טוב**  
למדן ראש הישיבה שליט"א  
ולחתנו מזדנו הרה"ג  
רבי יוסף קרלינשטיין שליט"א  
להיכנס הבן והנכד  
לעול תורה מצוות

**מיזל טוב**  
למזדנו הרה"ג  
רבי יהושע שיטרית שליט"א  
להיכנס בנו  
לעול תורה מצוות

ובאותו הזמן היה יושב המורה הגדול במנוחה שלוה והשקט וכאלו אומר: שישו בני מעי! ולהיפך הוא לא הי' כלל שבע רצון מאלה התלמידים השקטים והשותקים בשתיקה כהודאה. והיו בין התלמידים ג"כ בעלי זכרון נפלאים עד שהיו יכולים למסור את השיעור מלה במלה ממש מבלי להוסיף או לגרוע אף כקוצו של יוד, אכל דוקא מאלה התלמידים לא היתה דעתו של ר' שמעון נוחה. ובטלז היתה לזה מלה מיוחדת "דינגען" והיו אומרים "דינגען זיך אין לערנען" (להתוכח בלימוד) וכשעבר שיעור בלי "דינגען זיך" (ויכוח) הי' ר' שמעון בלתי שבע רצון כלל וכלל".

## השפעתו לדורות

הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, במאמרו לכבוד ספר היובל הנזכר, הגדיר את הגר"ש "זקן היושב בישיבה ומרביץ תורה זה חמישים שנה", ואכן זכה להעמיד תלמידים לאלפים. לאחר חורבן מרכזי התורה בשנים תש-תש"ד, שרידים מתלמידיו הנם ממקימי עולם התורה שהתחדש בארץ הקודש ובארה"ב. הלא הם: הרה"ג רבי חיים שמואלביץ ראש ישיבת מיר, הרה"ג רבי שמואל רוזובסקי ראש ישיבת פוניבז', הרה"ג רבי אליהו מישקובסקי ראש ישיבת כפר חסידים, הרה"ג רבי זלמן רוטנברג ראש ישיבת בית מאיר, הרה"ג רבי צבי מרקוביץ, הרה"ג רבי שרגא גרוסברד, הרה"ג רבי ישראל גוסטמאן, הרה"ג רבי ברוך לוי. הרה"ג רבי יצחק קופלמן ראש ישיבת בשוייץ, הרה"ג רבי לייב מאלין, והרה"ג רבי דוד ליפשיץ בארה"ב ועוד רבים שלא נימנו כאן.

זכותו וזכותם יגן עלינו, להמשיך בהעברת מסורת התורה.

2  
הגדרותיו והנחותיו  
של רבי שמעון  
מוצקים ומכוונים היו  
תמיד לקוטב המרכזי  
של הענין. לישרות  
הסוגיה ועל ידי יסודותיו  
המקוריים שנקלטו  
בלבות תלמידיו, התחילו  
להבין כראוי את מהלך  
הענין הבנה תמציתית,



והם שגרמו בהרבה תחדור לעולם הישיבות בכלל. לרגל הפצת תורתו של רבי שמעון כמעט שחדלה ההתפלפלות היתירה בישיבות במקום זה התרכזו עיוניהם ויגיעותיהם של כני הישיבות בישרות ההבנה ובדקות ההבדל בכל פרט ופרט הנובעים מכללי הדין וההלכה ובדברי הסוגיות והשמעות בסגנונם התורני של בני הישיבות ניתוספו במשך הזמן מונחים חדשים "כללו של רבי שמעון" "יסודו של רבי שמעון" "ביאורו של רבי שמעון" וכדומה".

הגאון רבי יוסף אריה נענדיק זצ"ל, שלימים למד בביהמ"ד ר בקלם, ונתמנה למנהל רוחני בישיבת קלצק מתאר את השפעת השיעור על התלמידים:

"זכורני בהיותי בבחורות תלמיד ישיבת טעלז שהיה מרן הרה"מ בה המשפיע ביותר להתלמידים, קרוב לשלש מאות במספר. וכשהיינו מתפללים תפלת מנחה אחרי שיעורו, כמה פעמים הייתי מתפלל בדבקות גדולה לא לפי ערכי, אך ורק מפני גודל ההתפעלות משיעורו, שאורו עיני לראות גדלות התורה ונותנה יתברך והביאני - לפחות לפי שעה - לאהבה חזקה לד' ולתורתו".

תלמיד נוסף מאותם ימים מתאר את השיעור: "השיעור היה נמשך כרגיל כערך שעתיים, אבל הי' נפסק הרבה פעמים לאין מספר. על כל פסקא ופסקא של השיעור יצאו מערערין מהתלמידים היותר נעלים שצעקו בקולי קולות, לסתור את דברי הרב שהיה דומה בעינינו למלאך ד' צבאות, ולא התנהגו ב"דרך ארץ", שאחדי דבר ולא יכנס אחד בדברי חברו, אלא בפעם אחת "היו יוצאות כנופיות שלמות של תלמידים להלחם עם המורה", ונראה הי' כאלו הדבר נוגע עד נפשם, והמה רוצים להתאבק עמו בהתאבקות שאינה יודעת קץ וגבול.



# האמונה הנתבעת בכל המצבים

ביום שלישי כ"ז אדר נפטר, זקן ראשי הישיבות, ראש ישיבת "תורה אור", הרב חיים פנחס שיינברג זצ"ל בגיל 102. הרב שיינברג, נולד ביום כ"ז באלול ה'תר"ע, בפולין, לאביו הרב יעקב יצחק שיינברג ז"ל. בילדותו למד

תורה על ברכי אביו, ובהיותו כבן תשע, עבר לארצות הברית,

בהגיעו לגיל שמונה-עשרה, הוסמך הרב שיינברג לרבנות על ידי הרב ברוך בער לייבוויץ, בעל ה"ברכת שמואל".

בתרפ"ט, נשא לאישה את הרבנית באשע, בתו של הרב הרמן. זצוק"ל. לאחר מכן "גלה למקום תורה" ועבר לגור

בעיירת מיר באירופה במסירות גדולה כדי ללמוד בישיבת "מיר" חמש שנים למד במיר ולאחר מכן חזר לארה"ב.

בתש"כ, ייסד את ישיבת "תורה אור" בארצות הברית. שנה לאחר-מכן בתשכ"א, עלה ארצה יחד עם ישיבתו,

לרחוב סורוצוקין בשכונת קרית מטסדורף בה כיהן כרב, כאשר מאות תושבי השכונה זוכים להסתופף בצילו של

הרב, שהשפיע מתורתו ופסיקותיו על כולם. תנצב"ה.

לכבוד חג הפסח הבאנו את שיחתו "בענין האמונה הנתבעת מהאדם"

הכוונה שהיה להם פחד מות שלא יהרגם פרעה בחרב, עיי"ש.

הנה לפי זה היה נראה שאין שום תביעה על בני ישראל במה שלא שמעו אל משה ובודאי שאין מקום לעונש על כך. כי באמת במצבם לא היו מסוגלים להפנות ליבם לשום דברי תנחומים עקב הלחץ אשר מצרים היו לוחצים אותם.

ואעפ"כ עיי"ש בספורנו מש"כ "שלא שמעו אל משה להתבונן בכל זה בענין שיבטחו בישועת הקל-יתברך ויחשבה להם לצדקה כענין אברהם, לכן לא

וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה" (שמות ו' ט') ידועים דברי המסילת ישרים בפ"ב "שזו היתה עצת פרעה הרשע שאמר תכבד העבודה על האנשים ואל ישעו וגו', שהיה מתכוון שלא לבד שלא להניח להם רווח כלל לכל יתנו לב או ישימו עצה כנגדו אלא היה משתדל להפריע להם מכל התבוננות בכח התמדת העבודה הבלתי מפסקת", עיי"ש, וכן עי' ברמב"ן כאן שכ' "שהנוגשים אצים בהם ולא יתנום לשמוע דבר ולחשוב בו", וביותר הוסיף הרמב"ן שם שמקוצר רוח



**יסוד הדבר הוא שהקב"ה הוא מקור הטוב והחסד ולא יוצא ממנו שום דע ח"ו ורק אנו מהמבט המצומצם שלנו ישנם דברים שנראים לנו רעים אבל האמת שכל מה שעושה ד' הכל לטובה, וכמו המנתח שמכאיב לחולה אך זו בעצם תרופת החולה ולטובתו, והחולה אעפ"י שהוא מתייסר עליו להבין שהכל לטובתו, וכ"ש אם המנתח הוא אביו של החולה, בודאי שלא יעלה על הדעת של אף אחד שלא נעשה הניתוח בכל הזהירות שיהיה פחות כואב וכל הטוב האפשרי. כך צריכים אנו להאמין שהקב"ה הוא מלך רופא נאמן ורחמן וכל הסבל והקושי שעובר הכל מאת ד' אבינו שבשמים לטובתנו ולהנאתנו.**

נתקיים בהם ונתתי אותה לכם אבל נתנה לבניהם", ואח"כ הוסיף שם כי לולא העבודה הקשה, "היו נותנים לב לדברי משה והיו מבינים מטענותיו שראוי לבטוח". מכל זה אנו לומדים דבר נורא, כי אעפ"י שהיו להם כל התירוצים על כך שלא שמעו אל משה ולאחר כל העבודה הקשה של "תכבד העבודה" כמעט שאפשר להגדירם כאנוס שרחמנא פטריה, אעפ"כ נענשו, שלא זכו שנתקיים בהם "ונתתי אותה לכם", אלא רק בניהם זכו לכניסת ארץ ישראל. וכל זה נתבעו על מה שלא שמעו אל

משה אף גם בזאת בתוך כל מצוקתם הנוראה וקושי השיעבוד, מ"מ תוקף האמונה שנדרשת גם במצבים אלו מחייב למבט בהיר כ"כ של אמונה, שהיו צריכים לבטוח בד' עיי" דבריו של משה, וכמו שידוע בשם מרן הגר"ח מבריסק זצוק"ל [עי' בקובץ מאמרים להגר"א וסרמן זצ"ל] שאמר "דער וואס איז נעביך אפיקורס איז אויך א אפיקורוס", דהיינו מי שהוא אפיקורוס מסכן הוא ג"כ אפיקורוס, ובמילים אחרות, מי שאין לו אמונה, אפילו שאין הדבר באשמתו ואולי הוא גם נחשב לאנוס, אך הוא כאפיקורוס, וכל זה למדים מפרשה זו, שאעפ"י שהיו כמעט אנוסים על הדברים במצבם הקשה, אך אמונה היא מעל לכל, וגם במצב זה היה צריך להיות תוקפם באמונה כ"כ ולבטוח בישועת השי"ת, וכשלא האמינו כפי שצריך לא זכו להיכנס לא"י כמש"כ הספורנו.

יסוד הדבר הוא שהקב"ה הוא מקור הטוב והחסד ולא יוצא ממנו שום דע ח"ו ורק אנו מהמבט המצומצם שלנו ישנם דברים שנראים לנו רעים אבל האמת שכל מה שעושה ד' הכל לטובה, וכמו המנתח שמכאיב לחולה אך זו בעצם תרופת החולה ולטובתו, והחולה אעפ"י שהוא מתייסר עליו להבין שהכל לטובתו.

לכן כשמשה רבינו בישר להם טוב שהנה באה הגאולה גם בתוך קושי השעבוד מחמת ידיעה זו שהקב"ה מקור הטוב והחסד היו צריכים להתעודד ולהתנחם ולהאמין שבו תהא להם הגאולה גם קושי השעבוד לא היה צריך למנוע מהם את התקווה הזו אלא אדרבה שמתוך החשכה ודאי שיצאו לאורה.

והנה בימים אלו של ימי חודש ניסן שבהם אנו עתידים להגאל בעז"ה, ודאי שמוטל עלינו לנצל הימים להתחזק בימים אלו בלימוד התורה הקד', שכפי שמבואר באוה"ח הק' שם שקוצר רוחם היה "לפי שלא היו בני תורה כי התורה מרחבת לבו של אדם", רק אדם שעוסק בתורה הוא זוכה להגיע לאמונה ובטחון עיי"ה הוא מגיע לאמונה ובטחון". אדם כזה יש לו רחבות הלב והדעת לראות את האמונה במבט בהיר וזך. אפילו בזמנים קשים ג"כ רוחב ליבו ודעתו שמקבל מהתורה מסייעו לראות את הישועה שמסתתרת בתוך האפילה.

יהי רצון שנתחזק ונתעצם באמונה טהורה וחזקה בימים הקד' הללו ועיי" נזכה בקרוב לראות בישועת ישראל בגאולה השלמה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

# הודי גדולה למקום תורה

מרתק לקרוא את תיאוריה של המחברת הרבנית רוחמה שיין שלאחר נישאה גם היא נסעה מארה"ב למיר. ומשם שלחה להוריה מכתבים המתארים בתיאור מרתק את החיים של זוג צעיר אמריקאי העוזב חיי מותרות ונוסע למיר כדי ללמוד תורה בטהרתה. בדור שכל קושי נחשב למסירות נפש לתורה כדאי לקבל מושגים במסירות נפש אמתית לתורה.

## לאבא ואמא היקרים.

אל "מיר" העיירה המסתורית נכנסנו לקול טפיפת פרסות הסוסים על אבני המרצפת, שבישרו את בואנו בקול. עצרנו בחזיתו של בית עץ קטן. ברדתי מהעגלה נתמכתי על ידי בסי כשאצבעות רגלי קרות כקרח וברכי נוקשות מקור.

בכניסה קיבל חיים את פנינו בברכת "שלום עליכם" חמה. נכנסנו לדירתו הקטנה של דוד היא כללה חדר אוכל וחדר שינה ומטבח משותף עם בעלת הבית דבורקה. חדר האוכל היה מואר בנורה קטנה שהטילה צללים מוזרים על הקירות.

אחדים מתלמידיך אבא ישבו סביב השולחן, וביניהם זיהיתי את שכנא זון שמואל שכטר משה גרדון ראובן אפשטיין ובנימין ברנשטיין היו עוד צעירים אחדים שלא היכרתי. "הדליקו אור נוסף כדי שאיטיב לראות" הצעתי. נפלה דממה מוחלטת, ולאחר מכן נשמע גיחוך רם של הצעירים, פניו של דוד נפלו, הוא עשה מאמץ מיוחד לשאול מהישיבה נורה "גדולה" בת עשרים ואט, במיוחד לכבוד בואנו. בדרך כלל הם השתמשו בנורה בת חמישה עשר ואט בלבד.

באהבה משה ורוחמה

## אבא ואמא יקרים מכל,

דוד ברוחב לבו הזמין עבורנו חדר ב"מלון" היחידי שבעיר, ללינה בלינו הראשון במיר. השארנו את מטעננו בביתו של דוד, ולקחנו רק את הנחוץ לנו ללינת לילה. דוד וחיה דובא, חיים ובסי, ליוו אותנו למלון והציגו לנו לפני בעלת המלון. הם נפרדו מאתנו בהבטיחם לנו "נראה אתכם מחר בבוקר ליל מנוחה" באותו לילה ראשון במיר התעטפתי בחלוקי, ואמרת לי למה שאחזור בעוד כמה דקות.

הלכתי לחפש את בעלת המלון, ומצאתיה יושבת לבדה ליד שולחן וסורגת. בידיש הטובה ביותר שלי הסברתי לה, שאני זקוקה לשירותים. היא הסתכלה בי לרגע ואחר כך אמרה "התלבשי". הסתכלתי בה באי אמון ורצתי חזרה לחדרנו. "משה, הגברת לא נורמלית. שאלתי אותה היכן השירותים, והיא אמרה לי להתלבש. אני בטוחה שהבנתי אותה" "עשי כדבריה" יעץ לי משה בדרכו הפסיכולוגית הגבוהה. מיהרתי ללבוש שוב את חליפתי. הגברת חיכתה מחוץ לדלתנו "לבשי את מעילך" אמרה. מבלי לשאול שאלות רצתי חזרה לחדר, ויצאתי לבושה במעיל בעל בטנת הפרווה שלי. הפעם בחנה אותי מכף רגל ועד ראש. "נעלי את המגפיים" הושיטה לי זוג מגפי צמר גבוהים שאותן נעלתי מעל לנעלי הם כיסו היטב את ברכי. תהיתי איזה טקס היא

מתולדותיו של הגאון רבי פנחס שיינברג זצ"ל. כפי שנכתבו ביד אומן ע"י גיסתו הרבנית רוחמה שיין שתחיה לאיו"ש בספר המפורסם "הכל לאדון הכל".

הרבנית שיין היא בתו של הצדיק מאמריקה "הרב הרמן". אחותה נישאה להרב שיינברג. תיאורה מכלי ראשון מלמדנו את דרכו של הרב שיינברג מתחילת עליתו ההרה איך שעזב את אמריקה על כל תענוגותיה להיות גולה למקום תורה למיר על כל הקושי של זוג צעיר אמריקאי לחיות בעיירה נחשלת כמו "מיר" ועד הגיעו לפסגה הרמה. מסמך מרתק....

"ברוך קפלן אחד מתלמידיו של אבא הציג את חיים שיינברג בפני אבא כשהיה בן שש עשרה הוא סיים לא מכבר את ישיבת הרב יעקב יוסף אבא התרשם מאוד מתשוקתו הגדולה ללמוד תורה ומתפישתו המהירה ולכן לקח אותו תחת חסותו.

כדי להבטיח את המשך לימודיו והתקדמותו בלימוד התורה יעץ לו אבא ללמוד בישיבת ניו הייבן בהשפעתו של אבא כבר למדו בישיבה זו תלמידים נוספים באותה עת זה היה ה"הלום של בחור" שאבא בחר עבור בסי.

כשחזר חיים בגיל שבע עשרה מישיבת ניו הייבן שנה לאחר מכן, החל ללמוד בישיבת "רבי יצחק אלחנן" שהיתה אז באיסט ברודוויי. הוא למד בהדרכתם של הגאונים הגדולים: העילוי ממייטשט הרב שלמה פולצ'ק, הרב משה סולובייצ'יק והרב שמעון שקופ. הרב שקופ בא כדי להתרים עבור ישיבתו ושוכנע להישאר בניו יורק לתקופה של שנה כדי לומר שיעורים בישיבה.

ליום נישואיו קיבל חיים מתנה מיוחדת במינה את ה"סמיכה" מידיו של ראש ישיבת "רבי יצחק אלחנן" שבועות אחדים לאחר

נישואיהם של אבא את ר' חיים ובסי לישיבת מיר שבפולניה. מיר היתה הגדולה והחשובה שבמרכזי הלימוד שבעולם.

במיר המשיך ר' חיים לשקוד על תלמודו בהתלהבות והתמדה הגם שהיה צעיר לימים כבר יצא שמו לפניו כלמדן ותלמיד חכם ר' חיים ובסי

שהו במיר חמש שנים, ואז שבו לניו יורק עם שתי בנותיהן הקטנות, פרומה רחל ורבקה. ר' חיים פנה לישיבת 'חפץ חיים' שבברוקלין, והתקבל שם כמשגיח. במשרה זו שימש במשך עשרים וחמש שנה. לאחר שנים כה רבות כמשגיח, החליט ר' חיים לפתוח ישיבה משל עצמו, וייסד את ישיבת "תורה אור" בבנסוניהרסט בברוקלין. שנים אחדות לאחר מכן, אחרי ביקורו הראשון בירושלים, חש כמיהה עזה להעביר את ישיבתו לעיר הקודש, והוא אכן מילא שאיפתו זו. רבים מתלמידיו הצטרפו אליו. ברבות השנים היתה ישיבת "תורה אור" לישיבה ששמה יצא בעולם כולו. כיום לומדים בישיבה שלוש מאות בחורים, בנוסף לשלוש מאות וחמישים אברכים הלומדים ב"כולל" שליד הישיבה. כמו כן קיים כולל קטן יותר "שערי חיים" סניף של "תורה אור" שנוסד על ידי כמה מתלמידיו החשובים של הרב שיינברג.



כיום, הרב שיינברג, שיאריך ימים ושנים, כבר יהודי קשיש, אך למרות זאת מתחיל הוא את יומו עם עלות השחר, ועוסק בתורה עד לשעות הלילה המאוחרות, ללא מנוחה. הוא מוסר שיעורים על תחומים שונים בים התלמוד. חתנו, הרב חיים דב אלטוסקי, עוזר לידו, ובנו, הרב שמחה שיינברג, תלמיד חכם אף הוא הינו יד ימינו ועוזרו הנאמן בביתו של הרב שיינברג הדלת פתוחה בכל יום בשעות אחר הצהריים, כשאז משחרים לפתחו אנשים רבים, מי לעצה בבעיות אישיות, ומי לשאלה בענייני הלכה ולימוד.

מכינה עבורי. הלכתי בעקבותיה אל מוחץ למלון. מנורת הנפט המתנדנדת שבידה, יצרה דמויות שלא מעלמא הדין על הדרך המרוצפת. הרגשתי כאילו אני מובלת לגרדום.

היא עצרה בחזיתה של בכתת עץ קטנה פתחה את הדלת החורקת והדפה אותי פנימה. מבעד לחרכי הדלת האירה מנורת הנפט אך בקושי את תוכה של הבקתה שהדיפה צחנה דוחה. היה זה מבנה פרימיטיבי, שגרם לי בחילה. כשחזרנו למלון הראתה לי הגברת דלי מים שעמד על כסא גבוה היא הושיטה לי ספל גדול לנטילת ידיים. המים היו קרים כקרח. משה חיכה לי בקוצר רוח. "מה קרה" שאל לרגע הייתי אחוזת אלם. "משה תורך ללכת. יתברר לך" הוא לבש מיד את מעילו החם וחבש את מגבעתו מבלי לחכות להוראות.

כשחזר, חכם משהיה, בכיתי לפניו "משה בשום אופן לא נוכל לגור במקום בו אין שירותים מודרניים" "יתכן שבבית ששכרו עבורנו יהיו התנאים מתאימים יותר" משה עשה כמיטב יכולתו להרגיעני. חיש מהר גיליתי שסוג זה של שירותים הוא היחיד הקיים כאן. אבא אני יודעת שתחשבני למוגת לב, אך אנחנו מתעתדים להשתמש בקרוב בכרטיסי החזרה שלנו. ברגע זה הם מעודדים את רוחי.

מקוה לראותכם בקרוב,

באהבה משה ורוחמה.

אבא ואמא יקרים מכל

משה ואני ערכנו טיול ממושך כדי להכיר את מיר מקרוב. בעיר יש חמישה רחובות ראשיים. הישיבה ממוקמת ברחוב ויסקה, בו גרים ראש הישיבה, הרב פינקל ורבה של העיר, הרב קמיי ומשפחותיהם.

רחוב וילנה מתמשך על פני כמה בלוקים. ברחוב זה ישנן חנויות קטנות מעטות: טקסטיל, כלי מתכת, חנות לקפה תה ומוצרי מזון אחרים. כן נמצאת ברחוב זה חנות לממכר משקאות חריפים, מספרה ומשרד הדואר. גם בית מרזח קטן יש ברחוב זה, וביום השוק באים אליו הגויים לאכול ולשתות.

רחוב מירנקה הוא הרחוב בו גר המשגיח. בדרך כלל חולף הוא על פני ביתנו בדרכו לישיבה. אנחנו גרים בבית פינתי ברחוב סירקיונה הגובל בריסקה, כך שיש לנו טווח ראייה כמעט עד לישיבה. כל גודלה של העיר הינו כאזור בן חמישה או שישה בלוקים שבאיסט סייד בניו יורק, עם אוכלוסייה שמספרה מגיע לחמש מאות משפחות יהודיות -כאלפיים נפש. הגויים גרים שמחוץ לעיר, בכפרים קטנים. עיסוקם של אנשי העיר הוא סחר סוסים ופרות. ישנם סופרי סת"ם אחדים, חייטים וסנדלרים. אך רוב האנשים מרוויחים את מחייתם על ידי אספקת אוכל ומקומות לינה לבחורי הישיבה.

זוהי מיר. עיירה מזערית בגודלה הפיזי, אך ענקית בתורה ובמוסר. חמש מאות בחורים מכל קצות תבל, לומדים בישיבת מיר. דירתנו מוסקת על ידי תנור "קחל" תנור פחמים עשוי מאריחים לבנים המתנשא מהרצפה עד לתקרה ומאפשר לעשן לצאת דרך ארובה. צורתו מלבנית, שנים מצדיו חשופים לחדר האוכל, צד אחד לחדר השינה וצידו הפתוח מופנה אל מטבחנו. להבעיר את התנור ולבשל בו זו מערכת פעולות מסובכת, שעדיין לא למדתיה.

העץ נקנה בשוק ומאוחסן באסם שליד הבית. לאחר מכן מנוסר העץ לגזירים קטנים שיתאימו לתנור. כשמונה עד עשר חתיכות עץ מוכנסות אל תוך התנור החשוך. את ה"שפנדלך" -שביבי עץ הנושרים מגזירי העץ בעת ניסורם- מניחים על פיסות נייר עיתון ומבעירים אותם. הם אמורים להבעיר את גזירי העץ הגדולים, אך אלה נדלקים מיד רק אם הם יבשים לחלוטין. לאחר שגזירי העץ הופכים לאודים קטנים בווערים, מסיטים אותם לצד אחד כדי לפנות מקום לסירי האוכל המתבשל. כדי להכניס ולהוציא את הסיר מהתנור משתמשים ב"וילקה" -ידיית עץ באורך כמטר שבקצה חתיכת ברזל בצורת חצי ירח- חתיכת ברזל זו עשויה כך שתוכל להחזיק את הסיר. מכיון שסירי קטנים, מותאמת ה"וילקה" לגודלם. הסירים עצמם

עשויים ברזל שחור מבחוץ ואמייל לבן מבפנים. לאחר שהסיר מונח על הוילקה יש לעשות את הצעד הגורלי הבא: להניחו ליד האודים בצורה שהאוכל לא ישרף, אך גם לא יישאר נא,

האם היית, אמא, מודעת אי פעם איזה לוקסוס של מטבח יש לך? תנורי הגז, מים זורמים, שירותי אינסטלציה, הסקה מרכזית, וכל שאר הנוחות, המובנים מאליהם בארה"ב, היו יכולים להיות בבחינת גן עדן בשבילי כאן. על כל פנים, יהיה עלי לנחות על האדמה ולהתמודד עם המשימות המסובכות.

אבא אני בטוחה שתשמח לשמוע שהחלטנו בינתיים לא להשתמש בכרטיסי החזרה. משה לומד טוב מאוד, וזה עומד בראש סדר עדיפויותינו שהרי זו היתה מטרת בואנו למיר

באהבה, משה ורוחמה.

אבא ואמא יקרים מכל,

יום שני הוא יום השוק, שיאו של השבוע. הגויים מהכפרים הסמוכים נאספים בשוק כדי למכור את מרכולתם, ולהצטייד במצרכים המצויים אך ורק בעיר. כבר בשעת בוקר מוקדמת נשמע שקשוק גלגלי העגלות החולפות ברחובות מיר.

בעלת הבית שלי חשבה שזה הזמן המתאים ביותר עבורי ללמוד כיצד לערוך קניות. כשהגענו לשוק קיבלה את פנינו מקהלה צוהלת של פעייה וגעייה, קולות צווחה של סוסים ופרות, כבשים ועופות. אסתר מירל עברה מדוכן לדוכן. השוק הינו מקום מעניין לעריכת קניות. עברנו יחד מדוכן לדוכן כדי לבדוק את כמות השומן של העופות. בסופו של דבר היתה מרוצה אחרי עמידה ממושכת על המקח, נתתי לה את הזולטים עבור שני עופות. ללא כל התראה תחבה לידי את אחד העופות החיים. קפאתי מאימה, כשהצליפה התרנגולת בפראות בפני. לאחר מכן פרחה מתוך ידי וזינקה לדרכה. "מהרי רדפי אחריה או שתאבדי את התרנגולת שלך" הורתה לי אסתר מירל.

חשתי רצון לרוץ בכיוון ההפוך, אך היא מנעה זאת ממני. התרנגולת זימנה לנו מרדף עליו בכל השוק כל אימת שרכנה אסתר מירל להרימה חמקה ממנה בהקנטה, לבסוף נלכדה. הפעם החזיקה בעלת הבית היטב בשני העופות. בדרכנו הביתה לא חדלה אסתר מירל למלמל בהשתאות: "אשה נשואה ועדיין מפחדת מתרנגולת קטנה" אפילו מכאן, אמא, אני רואה את החיוך שלך למקרא הדברים.

באהבה משה ורוחמה

אבא ואמא יקרים מכל,

זומתני שבמכתב קודם כתבתי לכם, שלכל דירה יש נורה אחת בת חמישה עשר ואט בחדר האוכל. עלינו להשתמש במנורת נפט בחדרים אחרים. התאורה עומדת בפיקוחו של חשמלאי העיר, המדליק את האורות לפני השקיעה ומכבה אותם בחצות. שמת'י לב שברוב הערבים מהבהבת הנורה שבביתנו. להפתעתי נודע לי, שהחשמלאי מודיע לאשתו בדרך זו, שבקרוב יגיע לארוחת הערב.

כשבסי הגיעה, היא הביאה עמה מנהג נסיעות קטן. היא סיפרה לי, שכאשר חיברה אותו בפעם הראשונה לחשמל, נפלה על כל העיר עלטה מוחלטת. כנראה שכמות החשמל שצורך המנהג הקטן, היוותה עומס רב מדי על החשמל בעיר. המנהג הנמצא כאן בשימוש, ככד מאוד. יש בו פתח קטן שדרכו מכניסים גחלים המחממים את המנהג. ניסיתי להשתמש בו, אך הוא כה כבד, שרק בקושי יכולתי להרימו. למזלי אני מוסרת את הכביסה לכיבוס.

על אף התאורה הדלה, אני חשופה במיר למצבים רבים "מאירי עיניים".

באהבה משה ורוחמה



# מפי כתבם

## מתורת רבני הישיבה שליט"א

הרה"ג רבי דוד בן שמעון שליט"א  
ר"מ הישיבה

### גאולתנו ופדות נפשנו

**ברמב"ם** בפ"ז מחו"מ ה"א כתב מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל חמישה עשר בניסן שנא' "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים". ולכאן דבריו צ"ב דהיכן כלול במצוה זו לספר בנסים ונפלאות הרי נאמר לזכור את היום שייצאנו ממצרים והנסים והנפלאות הם לא ה"יצאת מצרים" בעצמה אלא התהליך שהכריח את פרעה להוציא את בני וביתו שהיציאה בעצמה ממצרים לא נזכרה ברמב"ם כאן ורק אח"כ כתב ואפי' חכמים גדולים חייבים לספר ביציאת מצרים, ומוכרח שהסיפור בנסים ונפלאות שנעשו במצרים זה חלק מהיציאה בעצמה וצ"ב. ועי'

בחי' הגר"ח בסטנסיל, ועדיין צ"ע

**ובמגילה** י"ד א' מקשי' אמאי לא אמרי' הלל על נס הפורים ומ"ש מזה דאמרי' הלל בפסח ותני' בגמרא אמר רבא בשלמא התם הללו עבדי ד' ולא עבדי פרעה אלא הכא הללו עבדי ד' ולא עבדי אחשורוש אכתי עבדי אחשורוש אנן. וצ"ב דאם המצב דעבדי אחשורוש אינו מאפשר לומר הלל כיון שאא"ל עבדי ד', אם כן האיך אומרים הלל בפסח הרי עבדי אחשורוש אנן ולא עבדי ד' ואיך אמרי' עבדי ד'.

**והנה** במשנה פסחים קט"ז א' קתני מתחיל בגנות ומסיים בשבח ונחלקו בגמרא מאי בגנות רב אמר מתחילה עובדי עכו"ם היו אבותינו ושמואל אמר עבדים היינו, וברמב"ם (פ"ז ה"ד) פסק וצריך להתחיל

בגנות ולסיים בשבח. כיצד מתחיל ומספר שבתחילה היו אבותינו בימי תרח ומלפני כופרים וטועין אחר ההבל ורודפין אחר עבודת אלילים. ומסיים בדת האמת שקרבנו המקום לו והבדלנו מהאומות וקרבתו ליחודו. וכן מתחיל ומודיע שעבדים היינו לפרעה במצרים וכל הרעה שגמלנו ומסיים בנסים ונפלאות שנעשו לנו ובחירותינו. עכ"ל נמצא דפסק הרמב"ם כתרומתו וצ"ב, ובעיקר הדברים יש לעי' מה העניין שצריך להתחיל בגנות מה שהיו אבותינו עובדי עבודת אלילים ומה שייך זה למצוות סיפור יציאת מצרים.

**וכבר** נודע דגאולת מצרים מלבד גאולת הגוף נגאלו גם גאולת הנפש, דמלבד מה שהיו משועבדים שיעבוד הגוף בתכלית השיעבוד בעבודת פרך וזה כלול ב"עבדים היינו לפרעה", היו גם משועבדים שיעבוד הנפש שהיו במו"ט שערי טומאה טבולים בכל גילולי ושיקוצי מצרים וזה שאמר בעל ההגדה בברכת גאל ישראל ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו, "גאולתנו" זהו גאולת הגוף, ו"פדות נפשנו" זהו גאולת הנפש, וברמב"ן סוף בראשית מבואר יותר דבלא גאולת הנפש ל"ח גאולה דכ' וז"ל ש"הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו וכשיצאו ממצרים אע"פ שייצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם... ואז

נחשבו גאולים", ובשם הגר"ז מובא על מה שכתב בעל ההגדה אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנחנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים, שלכאורה ייפלא מדיכתי לומר שבמשך כל הדורות לא ישתנה מצב האומות ויתכן שילחמו זה בזה ויתגלגל אפשרות לבני"ל לצאת לחרות וא"כ מהו ההכרעה בזה לומר שלעולם היינו משועבדים אם לא היה הקב"ה מוציאנו אז, ופירש בזה דכוונת בעל ההגדה שאומנם אפשר שהיינו יוצאים מארץ מצרים אבל משיעבוד הנפש לא היינו יוצאים לעולם [וכידוע מהאר"י שאם היו נשארים היו מגיעים לשער הג', ועע"ז בביה"ל דרוש ב']

**ולפ"ז** מובן העניין שמתחיל בגנות שאבותינו היו עובדי ע"ז, כיון שענינו של סיפור יציאת מצרים הוא גם לספר שייצאנו ממומאת מצרים וכל גילוליהם ושורשה הוא במה שהיו אבותינו עובדי ע"ז ומכ"ז הוציאנו הקב"ה וקדשנו וזיככנו עד הגיענו למתן תורה וזה ממש גופו של ספור ועניינו. ונראה פשוט שאף לשמואל שמתחיל בגנות הוא מעבדים היינו, מ"מ ודאי שנגאלו אף גאולת הנפש וזמש"כ הרמב"ם שמסיים בנסים ונפלאות שנעשו לנו ו"בחרותנו" דכלול בזה חרות הנפש. רק נחלקו מהו פי' המשנה מתחיל בגנות.

**וביותר** נראה שכל מטרת גאולת הגוף לצורך גאולת הנפש וכמו שנא' בפר' ק"ש "אני ד' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים" היינו שהמטרה במה שהקב"ה הוציאנו ממצרים להיות לכם לאלוקים, וכן מפורש בחינוך מצוה ש"ו וז"ל "לפי שכל עקרון של ישראל אינו אלא התורה ומפני התורה נבראו שמים וארץ וכמו שכתוב אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי והיא העקר וסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקימוה... כלומר שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם ועניין גדול הוא להם יותר מן החרות מעבודת ע"ז וכיון שעיקר הגאולה הוא גאולת הנפש ממילא נראה גם שעיקר הענין בסיפור יציאת מצרים ובהלל הנאמר בפסח הוא על עניין זה שייצאו לחרות עולם חרות הנפש. ולפ"ז מיושב היטב הגמ' דמגילה, שהגם שעבדי אחשורוש אנן שפיר אמרי' בפסח הללו עבדי ד' ולא עבדי פרעה שקרבנו המקום לעבודתו וייצאו ממומאת מצרים, שעיקר ההלל על חירות הנפש ולא על גאולת הגוף, ורק בפורים שרצו לומר הלל על גאולת הגוף ע"ז אמרי' דעדיין עבדי אחשורוש אנן.

**וראיתי** בביה"ל (ע"ש) שהקשה על כפל הלשון שנאמר אצל יעקב אבינו שהקב"ה א"ל לרדת למצרים ומבטיחו "ואנוכי אעלך גם עלה" דמהו כפל הלשון דמשמע שני עליות ועי"ש, ולהנ"ל נראה לו' שהבטיחו על שני גאולות אלו. שיעלה אותם מעבדות מצרים ו"גם עלה" משיעבוד הנפש, ובמד"ר שמות פרק ג' והו"ד ברש"י (שם פס"ה) "ושמעו לקולך", שסימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף שבלשון זה "פקוד פקדתי" הם נגאלים ועיין בשפתי חכמים שהקשה דאם כולם ידעו מזה מהו הסימן שהוא גואל אמת, ואפשר שעומק הכוונה בזה שאין הסימן רק ע"י אמירת שני מילים אלו, אלא לפרש תוכן ועומק שני פקידות אלו ו"א פקוד" היינו שיפקדם הקב"ה ויגאלם גאולת הגוף, ו"פקדתי" היינו לגאול אותם גאולת הנפש לחרות עולם. ושם בפס' י"ב נאמר "ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנוכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה" וכבר נתקשו הראשונים והמפרשים בכיבור הכתוב מהו האות, ולמי ועי' בדבריהם, ולהנ"ל אפשר לבאר באופן נפלא שהאות לנאולה הוא שפירש לו שני עניינים אלו א' "בהוציאך את העם ממצרים" היינו יציאה מעבדות הגוף. ב' "תעבדון את האלוקים על ההר הזה" שזהו גאולת הנפש, וזה האות [לבני"ל] כי אנוכי שלחתיך שיפרש להם העניין ד"פקוד פקדתי".

**והנה** ראיתי בפרוש המלבי"ם על הגדה של פסח "ובמורא גדול זה גילוי שכינה" רצה לומר גלוי יד ד', שע"י האותות והמופתים נתגלה ונראה בעליל שיש אלוקים בארץ שופט ומנהיג ובעל יכולת לשדד המערכות, מבלי שארית כל ספק כי המקרה הוא ומעשה הטבע. וזה היה מוכרח לטובת ישראל שהיו שקועים בגילולי מצרים והאמינו בתועבותיהם. וע"י גלוי יד ד' ע"י האותות והמופתים ושדוד הטבע משכו את עצמם מע"ז והכירו כי שווא אלילי מצרים הבל ואין בם מועיל וישבו והאמינו בד'. וזהו עיקר הטעם שהכביד הקב"ה את לב מצרים מלשלחם ולא הכם מכה אחת ניצחת שישלחום תיכף, או שייצאו מעצמם והמצרים יהיו כאבני שיש שלא יכלו למוש ממקומם ולהניע איבריהם ולא יוכלו לנוגע בהם לרעה ולעכבם כי היה מוכרח מצד ישראל להמשיך הדבר להרבות אותותיו ומופתיו כדי להוציא ע"ז זה מליבן של ישראל אמונתם הקודמת שנשרשה בלבבם והמשיכם לאט לאט מטומאה לטהרה ומחול אל קודש, ואילו נגף ד' את מצרים מגפה אחת גדולה והוציאם תיכף לא היה נעקר בשעה אחת מה שנטוע ונשתרש כבר בקרב ולב עמוק

## הכנסת ספר תורה להיכל הישיבה

ברוב פאר ושמחה הוכנס ספר תורה מהודר לישיבת בית שמעיה ע"י הרב שמואל אטיאס הי"ו  
הכניס את ספר התורה המהודר.

כתיבת אותיות היתה בבית משפחת אטיאס שיחיו כאשר ראש הישיבה ורבני הישיבה שליט"א מסיימים את כתיבת האותיות ולאחר מכן יצאה התהלוכה ברוב עם לאולם הישיבה. כל בני הישיבה יצאו לקראת ספר התורה, כשכולם ומפוזים ומכרכרים לפני ספר התורה מתוך שמחה וכבוד לתורה וללומדיה. בהגיע התהלוכה לחצר הישיבה, יצאו לקראתה כנהוג רבני הישיבה שליט"א כשבידיהם ספרי התורה הותיקים של הישיבה. וברוב שמחה הוכנס ספר התורה החדש להיכל הישיבה ובמשך שעה ארוכה בני הישיבה והקהל הרחב רוקדים ושמחים עם ספרי התורה. בהכנסת ספר התורה החדש לארון הקודש כובד מורנו ראש הישיבה שליט"א. לאחר תפילת ערבית התקיימה סעודת מצוה ברוב עם, כשהאורחים ומשפחת התורם יושבים ביחד עם בני הישיבה, לסעודת המצוה מתוך שמחה של מצוה. במהלך הסעודה מורנו ראש הישיבה שליט"א העלה על נס את התורם שהשכיל להכניס ספר תורה דוקא לישיבה. כאשר בישיבה התורה עצמה נלמדת בה יומם ולילה, לעומת המכניסים ספרי תורה לבתי כנסיות אשר חוץ מקריאת התורה בשבת אין בהם הרבה לימוד התורה. זכות מיוחדת היא, להכניס ספר תורה בחורף זה של שנת תשע"ב שנקבע ללימוד מסכת יבמות, שכידוע היא מסכת הנלמדת ברוב עמל ומתוך שקיעות מוחלטת. נמצא שהתורה עצמה תילמד בשנה זו בבית המדרש שלנו בכל כוחה ועומקה, ומקום זה הוא המתאים ביותר להכניס ביותר את התורה שבכתב. בני הישיבה ורבניה מברכים את התורם רבי שמואל אטיאס ומשפחתו שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה ולהצלחה גדולה וסיעתא דשמיא בכל העינים.



כאילו יצא עתה משעבוד מצרים הוא ממה שנגאלנו מטומאת מצרים שע"ז אמר בעל ההגדה אילו לא הוציא...עדיין היינו משועבדים לפרעה וכש"כ הגר"ז ונוכ"ל, ולכן צריך לראות עצמו שיצא עתה ממצרים וא"כ הרשע שעומד ברשעו וטבול בטומאת מצרים אינו שייך לכל עניין זה, וע"ז שאלתו מה העבודה הזאת לכם ועונים לו בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים שלמדנו מפס' זה כמשנה בפסחים "שבכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" והוא מהטעם שעדיין חרות הרוחנית שקיימת עתה הוא מחמת היציאה ממצרים דאז, ואילו היה שם לא היה נגאל כיוון שהגאולה הרוחנית תלויה היתה באמונה שהתחזקה בליבם ע"י האותות והמופתים, והרשע שאינו מאמין לא היה נגאל.

**והנה** ידוע שבכל שנה ושנה חוזר סיעתא דשמיא ושפע המיוחד שהי' בימים ההם בזמן הזה, וא"כ בליל הסדר שעיקר החיוב לספר ביציאת מצרים ולחיווק האמונה שבא ע"י סיפור האותות והמופתים, וכמו שבמים ההם הנסים שחזקו האמונה הוציאה אותם מטומאת מצרים, כמו"כ בזמן הזה ע"י חיווק האמונה בנסים ונפלאות יעורנו השי"ת להיטהר מכל טומאה וזוהמה לזכות לקרבת אלוקים ו"כימי צאתך מארץ מצרים הראנו נפלאות"

מעידן ועידינים רק ע"י ריבוי הנסים והמשך שידוד המערכה כמה פעמים באופנים שונים נעתקו מעט מעט ממקומם וכל מכה ומכה פעלה על נפשם על שעמדו על אמונת אלוקי אבותם עכ"ל. ונמצא בדבריו ביאור חדש בעניין הנסים שנעשו במצרים שלא היו רק כתהליך להכריח את פרעה לשלח את בני"י, ולפמשנ"ל יש להוסיף שאינו רק חיווק באמונה שבזכות זה זכו לגאולה, אלא הנסים והנפלאות במצרים הם הם תחילת גאולתם של ישראל דכשנת"ל עיקר הגאולה היא גאולת הנפש ותחילתה נעשית ע"י האמונה שנתחזקה בליבם ע"י המכות והנסים והנפלאות במצרים וזה עצמו הוציאת מטומאת מצרים. ולפ"ז מוסבר היטב הרמב"ם שהזכ"ל שסיפור הנסים והנפלאות הוא בכלל ציווי התורה לספר ביציאת מצרים, שתחילת גאולתן ויציאתן מטומאת גילולי מצרים הי' ע"י הנסים שחזקו את האמונה בקרבם וזכו ע"י לקרבת אלוקים וזה עצמו הוציא אותם מטומאת מצרים.

**והנה** כבר נתקשו מפרשי ההגדה בהבדל בין שאלת החכם לרשע, וגם מה התשובה לשאלת הרשע "בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים לי ולא לו אילו היה שם לא היה נגאל", ולהנ"ל יל"פ דהרשע אינו שייך לכל העניין דפסח שהרי אין עיקרו על גאולת הגוף כמש"כ החינוך, וגם דהחיוב שצריך לראות את עצמו

**כוס תנחומים**  
לידינו  
**הרב פלטיאל שעיבי שליט"א**  
והרב **שמעון שעיבי שליט"א**  
על פטירת  
**אביהם זצ"ל**  
בבנין ציון וירושלים תנוחמו  
ולא תוסיפון לדאבה עוד

**כוס תנחומים**  
לידינו  
**הרב יוסף חיים גבאי שליט"א**  
על פטירת אביו הרה"צ  
מזכה הרבים  
**רבי שמעון גבאי זצ"ל**  
ראש מוסדות נחלת שמואל,  
מרבני העיר נתניה  
בבנין ציון וירושלים תנוחמו  
ולא תוסיפון לדאבה עוד

# ושם אשרה גדולה



## נר זיכרון לנשמת הרבנית מרת מרים צ'צ'יק ע"ה

חמותו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א  
הרבנית ע"ה שימשה במשך כעשרים שנה כאם  
הישיבה, ודאגה יום יום במסירות לרווחתם של בני  
הישיבה.

רבים מהבוגרים זוכרים את דאגתה לכל בחור. גם  
נשות הבוגרים זכו, באסיפות מיוחדות שערכה להן בביתה, הטיבה להדריך בנתיבי  
החינוך, והורתה להן את הדרך אשר תלכנה בה, לטוב להן ולמשפחותיהן ולנחת רוח לפני  
בוראן, זכויות של בתיים רבים נזקפות לה.

ולא נפל ברוחו גם כשהוללים וקלים מבני הסביבה  
שברו והרסו בכל פעם מחדש את המבנה שהוקם  
עד אותו שלב.

ברכתו של החזו"א זצוק"ל ועידודו סיעו לו לסיים  
את המלאכה הקדושה ולברך על המוגמר.  
בבית זה זכתה לגדול חמותו של ר"י שיבלח"א  
ולמרות אירת אותם ימים שהיתה שונה מאוד,  
שאפה להינשא לבן תורה, שיתמיד בלימודו, ואכן  
זכתה.

בהגיעה לפרקה, נישאה להרב ר' משה צ'צ'יק  
ז"ל, תלמיד החפץ חיים בראדין שעלה לארץ ולמד  
בישיבת חברון.

מרן האחיעזר זצוק"ל, שלח לו מכתב ברכה לרגל  
אירוסיו. (ראה מסגרת)

ראויה לציון הגדרת האחיעזר על הבית של  
משפחת מרגליות. אשר רצונם שימשיך את  
לימודו, שהיה חידוש באותם ימים, אף בין החרדים.  
ובאמת הבית שהקימו בתל אביב היה בית גדול  
לתורה, ומרכז לכל בני הישיבות.

על שולחנם היו באופן קבוע רבנים וראשי ישיבות.  
בשנת תשל"ח נפטר בעלה ר' משה ז"ל לאחר

בה' בשבט נלב"ע בשיבה טובה הרבנית מרים  
צ'צ'יק ע"ה, חמותו של מרן ראש הישיבה שליט"א.  
אשר נודעה בישיבה בשם "הרבנית".

הרבנית ע"ה נולדה בורשא, אשר בפולין, בחודש  
אדר תרע"ו, לאביה החסיד ר' יונה מרגליות זצ"ל,  
שהיה איש ירא שמים ובר לבב, מחסידי ראדזין.  
בשנת תר"ס עלו לארץ ישראל, לאחר שבעבר כבר  
עלו לארץ שהיתה נושא השתוקקותם כל הימים, אך  
נאלצו לרדת שוב בגבור הרעב.

לאחר כמה שנים עלו שוב והתישבו בעיר יפו, שם  
הרבו במעשים טובים וגמלו שם חסדים, ליהודים  
רבים שהגיעו בחוסר כל.

בשלב מסוים נאלצו לברוח מפחד הערבים  
שפרעו בהם פרעות והותירום בחוסר כל, אך בחסדי  
שמים, השאירו את נפשם לשלל. מאז קבעו את  
משכנם בעיר תל אביב.

הר"ר יונה התקרב למרן החזון איש, והיה קשור  
אליו מאוד, החזו"א סמך עליו ושיגר אותו לשליחויות,  
שדרשו שליח נאמן.

אחד מפרקי חייו היותר מפורסמים של ר' יונה,  
הינו הקמת מקוה בדרום תל אביב, כשהחזו"א  
מדריכו ומכוונו הלכתית ומעשית על כל צעד ושעל,

מחלה קשה, כשהרבנית סעדה אותו בנאמנות  
ובמסירות לאורך כל התקופה.

לאחר מכן עברה לבני ברק ושימשה בקודש  
בישיבה, כאם הישיבה, במסירות רבה, כאשר יעדון  
על כך תלמידי הישיבה מאותה עת.

זכתה להעמיד דורות ישרים, בנותיה נשואות  
לתלמידי חכמים חשובים:

הרב ר' מאיר שוואב, רב ומנהל בית יעקב, בדנוור  
קולורדו ארה"ב. מורנו ראש הישיבה שליט"א, הרב  
ר' יעקב אטינגר ר"מ ישיבת קול יעקב והרב אברהם  
גרנדש מח"ס "פאת שדך" ו"פאת היס" בבני ברק  
אשר הקימו בתים לתורה, לשם ולתפארה.

### ת.נ.צ.ב.ה.

### הספד מורנו ראש הישיבה שליט"א בשעת ההלויה

"כה אמר ד' זכרתי לך חסד נעוריך, אהבת  
כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

העיר תל אביב לפני כ-80 שנה היתה ארץ לא  
זרועה מבחינת בני תורה מדבר ממש! ובמדבר זה  
היו כמה נאות מדבר. משפחות מועטות- בודדות  
של בני תורה, כאשר רובן היו מרוכזות סביב "היכל  
התלמוד" היכל, שהוקם מכוחן וברוחו של הסבא  
מסלבודקא זצ"ל.

נוה אחד של עצי תומר, היו חמי וחמותי זכרונם  
לברכה. חמי זצ"ל, טרם עלותו ארצה לישיבת  
חברון, למד בראדין, שתה בצמא כל מילה ומילה  
מדברי החפץ חיים, שמע את שיעוריו המעמיקים  
של הגר"ט והיה תלמיד חבר של הגאון רבי ברוך  
פיבלזון זכותם יגן עלינו. עם שרשים אלה- הגיע  
לישיבת חברון שהיתה בירושלים בניהולם של  
הגר"ח סרנא והגר"מ חדש זצ"ל.

עם שרשים אשר כאלה, בנה את נוהו עם הנפטרת.  
חמי זצ"ל, סיפר לי בהיותו כאברך צעיר, והגר"א  
שר זצ"ל, עדיין גר בתל אביב היתה לו קביעות עם  
קבוצת אברכים לשמוע את השיחה בזמן סעודה  
שלישית ורעיתו הצעירה, הנפטרת, היתה ממתינה  
לו, בשדרות רוטשילד, ומיד היה חוזר על שיחתו של  
הגר"א שר זצ"ל, שכללה הזכרה לאברכים צעירים,



הר"ר משה צ'צ'יק זצ"ל

לפנינו מכתב שנשלח לחתן הצעיר  
מאת ה"אחיעזר" זצוק"ל וזו לשונו:

ב"ה י"ג ניסן תרח"ץ וילנא

הוד כבוד ידידי הבחור הדגול והנעלה הרב  
ר' משה צ'צ'יק

יקרת מכתבו מיום ה' ח' באדר ראשון  
הגיעני במועדו.

מסיבות שונות וביחוד אשר הייתי עצור  
בחדר המיטות כחודש ימים

אחרתי מלהשיב. שמחתי לשמוע מקישורי  
התנאים שהתקשר עם בת נכבד אחד מתל  
אביב אשר רצונם שימשיך את לימודו הלאה.

הנני לברך את כ' בברכת מזל טוב יעלה  
ויצליח וימצא מנוחה לעלות במעלות התורה,

והיה הקשר הזה קשר של קימא, ויתברך  
ויאושר בכל טוב סלה, כמשאלות ידיו  
הדו"ש ואושרו כל הימים

חיים עויזר גראדזענסקי

באשר לא אדע כתובתו בתל אביב הנני כותב ע"ש  
הישיבה כנסת ישראל בעיה"ק.



**\*100%**  
**כשרות למהדרין**



**\* כי 99% כשרות זה לא בר-טיב!**

**בר-פל** הרשת החרדית היחידה  
רשתות בע"מ

זכרתי לך חסד נעורייך! מסירות נפש ממש!  
שני עצי תומר פרוחו, כארו בלבנון, ונתקיים  
שתולים בבית ד' בחצרות א' יפריחו.

הפריחו מאות בני תורה ב"אהל יעקב" הפריחו  
ארבע בנות שהפריחו משפחות רבות של בני תורה  
בארץ ובחו"ל בדנוור אשר בפאתי מערב, ארה"ב  
כל זאת כאשר בית צ'צ'יק היה על תילו.

לפני למעלה משלושים שנה התאלמנה, ומאז  
פתחה פרק חדש מפואר בחייה. עד אז היתה אם  
המשפחה, ומאז היתה אם לתלמידי הישיבה קרוב  
לעשרים שנה "הרבנית" שעזרה בישיבתנו הקדושה  
התיחסה כאם, לתלמידים צעירים, דאגה במסירות  
לצרכיהם הגשמיים, ואף היתה אוזן קשבת לקשיי  
התחלה והתבגרות, ואף זוגות צעירים של אברכים,  
היה להם קשר עמה כאשר במפגשים שבועיים עם  
נשות האברכים הצעירים היתה מדריכה בגידול  
הילדים, בהנהגת הבית והשראת אורה נכונה של  
תורה בבית.

תלמידים רבים אשר משמשים היום בקודש,  
מרבצים תורה ומעמידים תלמידים, זוכרים עד  
היום את החסד אשר הרעיפה עליהם, בימי נעוריהם.  
בחצרות א' יפריחו, לשון עתיד-גורמים שיפרחו עוד  
פירות נאים, של מאות ואלפי בני תורה ותלמידי  
חכמים.

כל חייה של הנפטרת, היו חיים של אהבת תורה  
ויראת שמיים, כאשר כשירה שעושה רצון בעלה,  
חמי הדגול, זכותו יגן עלינו.

בואי בשלום- עטרת בעלה.

לכי בשלום, נוחי בשלום בידעך שהיית שותפה  
נאמנה לשתול מאות ואלפי עצי פרי, עושי פרי  
עושים רצון ד', עד יקיצו וירננו שוכני עפר. בב"א.

כיצד לבנות בית של תורה, ב"מדבר" תל אביב הזרה  
ומנוכרת לא רוח של תורה ובני תורה.

הנוה, הוקם על עקרונות בלתי מתפשרים, בנושא  
השקפה והנהגה תורנית, ובעיקר חינוך הילדים.

הבת הבכורה למדה בבית יעקב בת"א, כאשר  
שכן בכמה חדרים מוזנחים ברחוב גרוזנברג,  
בחוסר תנאים מינימלים, הנסיון, לא היה קל! אבל  
ההשקפה, הקו, הדרך היה ברור וחד.

אין ספקות לתלמידים של החפץ חיים, ואשה  
כשרה עושה רצון בעלה!

זכרתי לך חסד נעורייך, אהבת כלולותיך לכתך  
אחרי במדבר - בארץ לא זרועה.

הבית ברחוב זמנהוף 13, היה ביתם של בני תורה,  
כל בן תורה, שהזדמן לתל אביב, מצא בית מכניס  
אורחים בסבר פנים יפות, ולא אמר בן בית, צר לי  
המקום, לכבוד בן תורה.

תלמידי החכמים, הגאונים ר' אפרים ברודיאנסקי,  
הגר"א מישקובסקי, הגאונים ר' שמחה פינס ר'  
אפרים הכט ואחרים ז"ל, היו שמחים להפגש בבית  
ברח' זמנהוף, לבלות זמנם בשיח דברי הלכה ואגדה,  
כאשר עקרת הבית דואגת להשרות את אורת  
הנועם והחן.

החזון אי"ש ז"ע סמך ידו על חמי לנהל את  
התלמוד תורה של "אהל יעקב", שהיה הת"ת של  
בני הישיבות בתל אביב, היתה הנפטרת שותפה  
בניווט, בהטבעת חותם, על פעולות רבות של הת"ת  
והכל בצינעה, שלא בהתבלטות, ברוח יהודית של  
"כל כבודה בת מלך פנימה".

חדשים רבים, משכורות לא הגיעו, המנהל היה  
תמיד אחרון לקבל את המשכורת המצומצמת,  
ועקרת הבית קיבלה והסכימה לכל, בתחושת יעוד  
לחנך בני תורה, בעיר תל אביב.





# שריגים

## עיניני זמנים ומועדים

### מבוגרי הישיבה שליט"א

### שואלין ודורשין בהל' הפסח

**כ**סק הטור ריש סי' תכ"ט וז"ל, תניא שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח ל' יום, הלכך ל' יום קודם הפסח חל עליו חובת ביעור כאשר אבאר. וכוונתו למש"כ בסי' תלו' דמי שעוזב את ביתו תוך ל' יום קודם הפסח חייב בבדיקת חמץ, שכבר חל עליו חובת ביעור כיוון שדורשין בהלכות הפסח (לשונו שם), ומקור הדברים בגמ' פסחים ד"ו. וצ"ב מה השייכות בין חובת הביעור קודם החג להא דדורשין בהל' החג. והיה מקום לומר דהא דדורשין בהל' החג הוא רק סימן להא דחייבים בביעור, והדברים מוכרחים לשיטת הר"ן והרשב"א (הובא בבה"ל ריש תכ"ט) דלא גרסי דורשין, ומפרשי דאם באו ב' תלמידים לשאול האחד מענין פסח והב' מענין אחר מחויב הרב להקדים להשיב בענין החג מזמן ל' יום קודם החג דחשיב שואל כדן, וצ"ב אמאי, ומוכרחים לומר דיש חיוב ביעור כבר כעת, וכיון שכן הוי ענינא דימא ומחויב הרב להשיב קודם על זה. (ואף על שאר דיני פסח יש חיוב להזהר עיין רש"י שבת ד"ט וממילא מחויב להשיב בכל עיני החג). ונמצא לפ"ז דהא דשואלין הוא סימן לכך דמחויבים בביעור

ואדרבה מה שמחויבים בביעור הוא הסבה להא דשואלין, וא"ש השייכות בין ההלכות.

אכן זה צ"ע דבגמ' בפשטות משמע דהא דשואלין הוא הסבה להא דחייבים בביעור, וכן בלשון הטור הנ"ל הוא מוכרח. והנה בב"י שם (והובא במשנ"ב תכ"ט סק"א) ס"ל דמחויבים נמי לדרוש בהלכות החג קודם לחג, וס"ל נמי דדין זה הוא רק בפסח מפני ריבוי ההלכות וההכנות שיש לעשות קודם הפסח כגון טחינת החיטים, אפית המצות הגעלה ביעור חמץ וכו'. ולדבריו ודאי צ"ע מהי השייכות בין ההלכות הרי מה שדורשין בהלכה הוא רק מצד ההכנות שצריכים לדעת היאך אופים וכו' אבל במה שנוגע באופן כללי לחובת הזהירות מחמץ ולענין בדיקת חמץ תוך ל' כנ"ל מה"ת שיהא כבר מאז.

ונראה לבאר דחז"ל שהתקינו שיש ליהזר בחמץ קודם הפסח הגדירו שהשיעור זמן לזה הוא מאימתי שלומדים את ההלכות שאז בקיאים ממה להיזהר ומהו חמץ שצריך לבערו (וודאי שעצם הסבה להזהר הוא מסברת חז"ל, רק מתי שייך להיזהר זה תלוי בזמן שלומדים ההלכות שאז שייך להיזהר), וא"ש הגמ' והטור דמה ששואלין ודורשין, הוא הסיבה לשיעור זה דחובת הביעור.

הרב נריה קראוויני  
כולל רשב"י - בני ברק



### שמחת יו"ט

**כ**תב הש"ע סי' תקכ"ט סעיף ב' חייב אדם להיות שמח וטוב לב במועד הוא ואישתו ובניו וכל הנלוים אליו.

ויש לעיין בחיוב המצוה אי החיוב הוא לשמוח בכל רגע ורגע ביו"ט או דילמא החיוב הוא לשמוח שעה אחת ביו"ט ובזה יוצא ידי חובת המצוה בשלמות דומיא דאכילת מצה ותקיעת שופר דכיון שאכל מצה כשיעור אכילה יצא ידי חובה ה"נ כיון ששמח שעה אחת ביו"ט קיים המצוה בשלמות. והנה בספר העמק שאלה על השאלות פ' ויקהל חידש דאין זה אלא מצוה זמנית כמו אכילת מצה ותקיעת שופר ובשעה אחת ששמח יוצא ידי חובה.

מאיך מובא בשם הגר"א דמצות שמחת יו"ט היא מצוה תמידית בכל רגע, ובכל רגע שיהאדם בעצבות או בכעס ביו"ט או בחוה"מ הרי הוא מבטל מצוה עשה של שמחה וכבר אמרו על הגר"א שאמר שמצות שמחת יו"ט היא מצוה שיותר קשה לקיימה משאר מצות והיינו מפני שצריך להסיר מעל עצמו כל צער ודאגה ולהיות שרוי כל היו"ט בשמחה וטוב לב.

ויש שהביאו ראייה מהא דאמרינן דאין שמחה אלא בבשר ויין וכי אפשר לו לאדם לאכול בשר ולשתות יין כל היום כולו וע"כ דהמצוה היא שעה אחת ביו"ט וע"י שאוכל בשר ושותה יין ושמח בשעה זו קיים המצוה בשלמות.

ויש לדחות דלעולם מצות השמחה היא כל היו"ט כולו וגדר המצוה הוא שהאדם יהא שרוי בשמחה כל היו"ט ומצווה ג"כ לעשות פעולות המביאות לידי שמחה כאכילת בשר ושתיית יין וע"ז אמרינן דבשר ויין הם הפעולות היותר מביאות לידי שמחה אך לא רק בזה מתקיים שמחה וכדאיתא במד"ר שה"ש על הפסוק נגילה ונשמחה בך רבי אבין פתח זה היום עשה ד' נגילה ונשמחה בו אמר רבי אבין אין אנו יודעין במה לשמוח אם ביום אם בד' כשהוא

אומר נגילה ונשמחה בך הוה אומר בך ביראתך בך בתורתך בך בקדושתך ע"כ. הרי דאין השמחה דווקא ע"י בשר ויין ושפיר אפשר לשמוח ע"י התורה ויראה ואין הבשר ויין "סיבה" אלא רק "מסובב" להגיע לשמחה.

ונראה דבנידון זה נחלקו הראשונים דהנה התוס' במועד קטן דף יד נקטו דבזה"ז מצות השמחה ביו"ט מדרבנן דעיקר מצות שמחה הוא באכילת בשר קודשים וכיוון שאין לנו אכילת קודשים היום א"כ אין המצוה אלא מדרבנן.

מאיך דעת הרמב"ם והחינוך ועוד דגם היום מצות השמחה היא מן התורה ויכול לשמוח בשאר דברים המשמחים וא"כ י"ל דהתוס' למדו דמצות השמחה היא מצוה מעשית כמו אכילת מצה שצריך לאכול מצה ה"נ מצות השמחה לשמוח באכילת בשר קודשים וא"כ המצוה היא שעה אחת בשעת אכילת בשר קודשים והרמב"ם והחינוך למדו דהמצוה היא להיות שמח וטוב לב כל היו"ט כולו ואכילת בשר הוי פעולה המביאה לידי שמחה אבל מהות השמחה הוא בעצם כל היום כולו ולכך גם אי אין בזה"ז בשר קודשים שפיר מצווה מן התורה להיות בשמחה.

ושמעתיה להביא ראייה מהא דאמר' בחגיגה ת. דאין נושאים נשים במועד משום דאין מערבין שמחה בשמחה ואי נימא דהמצווה לשמוח רגע אחד א"כ יכול לשמוח ביו"ט בבוקר ובצהריים לישא אשה ולשמוח בשמחת הנישואין ואין כאן עירוב שמחה שמצות השמחה של היו"ט קיים כבר בבוקר וע"כ דהמצווה לשמוח כל היום כולו. ויש לדחות דגם אי נימא דהמצווה רגע אחת מ"מ כל שמוסיף שמחה ביו"ט הוי תוספת מצוה וא"כ כיון שכל היו"ט כולו ראוי למצות השמחה אין לערב בו שמחה אחרת.

הרב משה מימון  
כולל חזון איש - בני ברק

**ספרי קודש לחתנים ובר-מצווה**

כמו כן ניתן להשיג **טור, שו"ע, רמב"ם** ועוד ספרי יסוד במחירים מיוחדים ובתשלומים נוחים.

**משלוחים חנים לרוב חלקי הארץ**

יעקב סתמה 052-7608116 | 08-9768685 | 052-7647289

מחירים מיוחדים



## בענין מצוות הסיבה

**ב**ס' חידושי מרן רי"ז הלוי חוקר בענין מצות הסיבה אם היא מצוה בפ"ע שיאכל וישתה בלילה הזה והוא מיסב דרך חירות אלא דחכמים קבעו למצוה זו בשעת אכילת מצה ושתיית הארבעה כוסות אבל עכ"פ מצוה בפ"ע הוא ולא מדיני המצוה של מצה וד' כוסות, או דמצות הסיבה הוא דין בקיום המצוה של מצה וד' כוסות. ועיי"ש דתלה חקירה זו ב"מ ראשונים דהנה כתב הרמב"ם (פ"ז ה"ז) לפיכך כשסועד אדם בלילה הזה צריך לאכול ולשתות והוא מיסב דרך חירות וכו' עכ"ל ומבואר דמעשה ההסיבה היא מצוה בפ"ע ושייכת גם בשאר אכילתו ושתייתו אלא דאינו מחוייב בה רק בשעת אכילת מצה וד' כוסות, אמנם עיוין בתוס' פסחים (דף ק"ח) דנסתפקנו אם שכח ולא היסב אם יחזור וישתה. וברא"ש שם מבואר דאם אכל הכזית מצה בלא הסיבה לא יצא, ומבואר בדעת הרא"ש דס"ל דדין הסיבה הוא דין בקיום המצוה דאלת"ה נהי דלא יצא ידי חירות אמאי לא יצא י"ח מצות מצה.

ויש לעמוד על הדברים דהנה בשו"ע סי' תע"ב ס"ז, כל

מי שצריך הסיבה אם אכל או שתה בלא הסיבה לא יצא וצריך לחזור ולאכול בהסיבה, וכתב שם הרמ"א דבזה"ז דאין דרך להסב כדאי הוא ראביה לסמוך עליו שבדיעבד יצא בלא הסיבה עיי"ש ומשמע דעת הרמ"א דמעיקר הדין אכל מצה בלא הסיבה לא יצא י"ח וכדעת המחבר. אלא דבזה"ז דאינו נראה כ"כ בן חורין דבלא"ה אין דרך להסיב בדיעבד א"ז לחזור, וזה כדעת הרא"ש דדין הסיבה הוא דין בקיום המצוה ולא דהוי מצוה בפ"ע ובהמשך דבריו שם כתב דלכתחילה יסב כל הסעודה עיי"ש וזה כדעת הרמב"ם הנ"ל דמצות הסיבה הוא מצוה בפ"ע ומשו"ה בעי לקיימה אף באכילת הרשות ולכאורה נסתרים דבריו מינה וביה.

ואשר ע"כ נראה לענ"ד דאין מחלוקת כלל בין הרמב"ם להרא"ש, אלא דשני דינים איכא במצות הסיבה, דין חירות "בהנהגת האדם", ודין חירות "בעצם קיום המצוה", וביאור הדברים דלעולם דין הסיבה הוא דין בקיום המצוה, אלא דהוסיפו חז"ל

דמלבד קיום המצוה יש לאדם להתנהג בלילה זה בכל הנהגותיו כדרך בן חורין. ולפיכך י"ל דאף הרמב"ם ס"ל דאכל מצה בלא הסיבה לא יצא י"ח מצה, דחיסרון הסיבה הוי חסרון בעצם קיום המצוה, ומש"כ שצריך לסעוד כל זמן סעודתו בהסיבה הוא מדין אחר דהיינו דין חירות בהנהגת הגברא וכמשנ"ת, ובזה מיושבת דעת הרמ"א.

ונראין הדברים בס"ד, דהנה כתב הרמב"ם (שם ה"ט) ד' כוסות האלו צריך למזוג אותן כדי שתהיה שתיה עריבה הכל לפי היין ולפי דעת השוטה וכו' שתה ד' כוסות אלו מיין שאינו מזוג יצא ידי ארבעה כוסות ולא יצא ידי חירות, שתה ד"כ מזוגין בב"א יצא ידי חירות ולא יצא ידי עכ"ל.

ומוכח כאן ברמב"ם דהשוטה ד' כוסות בלא הסיבה לא יוצא ידי קיום מצות ד' כוסות. דאלת"ה מדוע נקט דוגמא של מזיגת כוס לכאורה עדיפא מינה הוה לה למימר דהשוטה ד' כוסות בלא הסיבה יצא ידי ד' כוסות ולא יוצא ידי חירות, ועל כרחק דהרמב"ם נמי סל דהשוטה ד' כוסות בלא הסיבה לא יוצא ידי קיום ד' כוסות כלל דדין הסיבה הוא דין בקיום המצוה וכמשנ"ת דווקא בדין מזיגת הכוס דהוא דין חירות בהנהגת הגברא ולא דין חירות בקיום המצוה בזה שפיר פסק הרמב"ם דיוצא ידי קיום המצוה ולא יוצא ידי חירות.

### הרב נהוראי נקי

כולל מסילת ישרים - ירושלים

## בגדר קיום מצות אכילת מצה דשבעת ימים לגר"א

**ב**סק בשו"ע סי' תע"ה ס"ז דאין חיוב אכילת מצה אלא בלילה הראשון בלבד. ובמ"ב ס"ק מ"ה הביא דבשם הגר"א כתבו דעכ"פ מצוה איכא לאכול כל שבעה אלא שאינו חיוב, והמקור לזה במעשה רב או קפה' דמובא כן מהגר"א. ויל"ע בקיום מצות אכילת מצה דכל שבעה להגר"א אם צריך לאכול את המצוה לבד בלא שאר דברים שמבטלים לאכילת המצוה כדבלילה הראשון. וכן אם נצריך מצה שנעשתה לשמה.



והנה בשד"ח סוף ח"ח כ' לבאר הטעם דכל שבעה לא בעי ברכה להגר"א. משום דהמצוה דכל שבעת ימים אי"ז מצוה מצ"ע אלא רק להראות שלא יאכל חמץ מפני גזירת מלך, והיינו דהמצוה היא שמקיים הלא תעשה דכל תאכל חמץ, ועל קיום לא תעשה אין מברכין.

ולהאי ביאור דכל המצוה רק שמראה שלא אוכל חמץ א"כ שפיר מקיים את המצוה גם כשאוכל למצה עם עוד ד"א. וכן ל"צ שיהיה לשמה דהעיקר שרואים שלא אוכל חמץ.

אולם יש להקשות דהנה בחזון יחזקאל כ' ראה לדברי הגר"א מהגמ' בפסחים לה: דאמר' יכול יצא אדם י"ח בחלות תודה ורקיקי נזיר ת"ל שבעת ימים תאכלו מצות מצה הנאכלת לשבעה, ואי נימא דאין מצוה כל שבעה מ"ש להצריך מצוה דשבעת ימים הא הוי כפירות וירקות, וע"כ דאיכא מצוה, ומעתה נר'

מבוא' נמי דבעי דהמצות דכל שבעה יהיו לשמה דזהו הדין דאמר' בגמ' שיעשה למצה דשבעת ימים. ובקונטרס ימי פסח ראיתי שכ' להוכיח מהמעשה רב דמובא שם עוד מהגר"א דהיה נמנע אחר פסח מלאכול מצוה שיוצא בה חובתו בפסח להיכר לעשיית המצוה, ומשמע דכל שבעה היה במצה שיוצא בה חובתו, דאל"כ גם אחר הפסח לא יאכל מצוה כלל להיכר, ולא רק מצוה שיוצא בה חובתו.

ונר' מוכרח דאין גדר המצוה רק להראות שלא אוכל חמץ אלא דהוי מצוה חיובית במה שאוכל למצה, ולכן שייך לדון דבעי שהמצוה תעשה לשמה, והא דלא בעי ברכה נ"ל דגדר המצוה דאין עצם אכילת המצה מעשה מצוה מצ"ע, רק מה שממילא מקיים בזה למהות ושם היום דחג המצות. וכן מוכח במעשה רב דאחר שהביא מנהג הגר"א כ' ראה לזה דהא יו"ט לא בעי אות בסוכות משום הסוכה ובפסח המצה. ומב' דהמצוה היא במה שהמצוה היא האות דחג הפסח. וא"ש.

### הרב יצחק סימן טוב

כולל מיר-ישועות דוד - מודיעין עילית

## כורך

**ה**טור ס' תע"ה כתב דיקח כזית מרור וישקיענו כולו בחרוסת ולא ישנהו בתוכו שלא יתבטל טעם מרירותו ומטעם זה כתב רבינו יונה שצריך לנער החרוסת מעליו שלא התבטל טעמו.

כתב הב"י בשם האגור בשם מהר"י מולן שהכריכה שעושים זכר למקדש כהלל יש לטבל את החזרת בחרוסת ולאכול עם החרוסת, אבל באכילת מרור יטבול החזרת בחרוסת וינענע החרוסת מן החזרת שלא יתבטל טעמו.

ומבואר שבכורך לא צריך לנער אע"פ שיתבטל טעם המרור והקשו האחרונים מאי שנא בין כורך למרור (עיין משנ"ב סקי"ז שכתב שצריך לנער גם בכורך).

ויש להסתפק בהא דעבדין כהלל זכר למקדש אי הוי מצוות מרור

דרבנן או דילמא מצווה זכר למקדש כדאמרין בסוכה דמ"א ע"א ציון אין דורש לה מכלל דבעי דרישה וע' בחידושי הגר"ז מנחות דס"ו ע"א שכתב שגדר זכרון המקדש לא צריך כמו שהיה ממש במקדש והוכיח כן מאמימר דאמר מנין יומי ולא שבועי דעבדין זכר למקדש. וא"כ יש לאמר הכא זכר למקדש לא משנה שיתבטל טעם המרור.

[ומקום יש לעיון דהרא"ש סכ"ה כתב שאיצטריך כזית במרור משום דאמרין על אכילת מרור, ואכילה פירושה כזית אבל מצד המרור מספיק כל שיש מרירות. וע' טור סימן תפ"ו דכורך איצטריך כזית מרור וכזית מצוה ע"ש. ולכאורה לפי הרא"ש היה סגי בטעם מרירות כיון דאין דין אכילה. וצ"ל דהמצווה כמו האכילה שהיה במקדש ושם בגלל שאמרו אכילה אז היה כזית. וא"כ תיקשי דחזינן דזכר למקדש הוי כמו שהיה במקדש ממש ויש ליישב]

### הרב עזרא יעקובוב

כולל הר"ן רמות - ירושלים

**והיה שיעמרה  
ולנו שלא אחר בלבו  
עומד עלינו לבלתינו אלא  
שבבלרור עומרים  
עלינו לבלותינו והקרוש  
ברוך הוא מצילנו מידם**



# גפן פוריה

## הגות ואגדה מבוגרי הישיבה

הרב דוד כהן שליט"א  
אופקים

### פסח - ההזדמנות לשינוי מהותי

**א** [כתב הרמב"ם (שבעות פרק ה, ט) "נשבע שלא יישן שלשת ימים, או שלא יאכל כלום שבעת ימים, וכיוצא בזה, שהיא 'שבעות שוא', אין אומרים יעור זה עד שיצטער, ויצום עד שיצטער ולא יהיה בו כח לסבול, ואח"כ יאכל או יישן, אלא מלקין אותו מיד משום שבעות שוא, וישן ויאכל בכל עת שירצה".

**דין** זה שכתב הרמב"ם, מבוסס על שיטתו של הרמב"ם שאין אדם יכול לחיות ז' ימים בלא אכילה ושתייה, וכפי שכתב בספר הרפואות שלו (פרקי משה, פרק כד) שאי אפשר לחיות בלא אכילה ז' ימים. וממילא בנשבע שלא יאכל ז' ימים, הוי 'שבעות שוא', ומלקין אותו, ויאכל וישתה כשירצה.

**ובאור** שמח (שם) הביא מקור ויסוד לדברי הרמב"ם שאין אדם יכול לחיות ז' ימים בלא אכילה ושתייה, ממה שאמרו בגמרא (יומא ד, ב) שהקב"ה קרא למשה אל הר-סיני מראש חודש סיון, כדי למרק אכילה ושתייה שבמעיו לשומו כמלאכי השרת. ופירש"ל שם (ד"ה למרק) שבששה ימים הללו נתמרקה אכילה שבמעיים להיות כמלאכי השרת. הרי, שעל ידי מניעת אכילה ז' ימים, מתנקה האדם מכל מאכל ומשקה שאכל ושתה.

**על** פי יסוד זה, ביאר בעל האבני נזר (מובא במעיינה ש"ת על הגדש"פ, וש"א"ם) שזוהו שציוותה התורה על איסור אכילת חמץ ז' ימים, שעיי"ז מתנקה כל גופו מכל אכילה ושתייה של חמץ, ונעשה כבירה חדשה ממש, שאין בו מציאות של חמץ כלל.

**וכדברים** אלו כתב בספר זכרון נפלאות (על הגדש"פ, ל"ח אלעזר הכהן, חתן בעל נתיבות המשפט, דף ו, א), שהביא דברי החסד לאברהם "ההמתענה ז' ימים זו לילות אפשר לו עוד להתקיים, אף שמסכן את עצמו, כמבואר ברמב"ם הל' שבעות. אמנם, כשמתענה יותר משבעה ימים ה' שעות, אי אפשר לו להתקיים בחיים בשום אופן". ועל פי זה כתב

הזכרון נפלאות "כאשר אין אדם יכול לחיות בכח אכילה שאכל רק שבעה ימים וחמש שעות, ולא יותר, ונאסר אכילת חמץ מחצות היום, א"כ בסיום חג הפסח לא נשאר בגופו כח חיות המאכל של חמץ, כי כבר נתעכל אחר שעברו עליו ז' ימים ושש שעות, ועיקר העמדת חיותו בשעה זו היא ממוזן המצה שאכל בליל פסח...".

**נמצא** לדבריהם, שכוונת התורה באיסור אכילת חמץ כל שבעה, הוא בכדי שבתום ימי הפסח יהיה גופו של האדם נקי וזך מכל חיות של מאכל חמץ. ובשעה זו כל חיותו - מכח אכילת המצה.

**ואמנם**, לכאורה הדברים תמוהים, כאשר בהסתכלות ראשונה נראית מצוה זו כהשקעה ארוכה בלא תכלית ח"ו, שהרי התורה מצווה כל יהודי להמנע ז' ימים מכל סרך חשש אבק חמץ, ולמרק ולנקות אכילת ושתיית חמץ שבמעיו. וכאשר הגיע אל התכלית הנרצית, ונעשה גופו נקי לגמרי, בלא שום חיות ממאכל של חמץ - דוקא אז מסתיים 'חג הפסח', ומתחילים לאכול חמץ. הלא אדרבה, היה ראוי לכאורה שכאשר האדם נקי מחמץ, יתחיל חג הפסח, או לכל הפחות שימשך החג עוד יום או איזה משך זמן, כדי לממש מציאות זו של 'גוף נקי מחמץ'.

**ב** [איתא במכילתא דרשב"י (פרק ד, ב) בענין ישועת ישראל והצלתם ממצרים וז"ל "ויושע ה' ביום ההוא.. כאדם ששומט עובר ממזעי אמו, וכן הוא אומר, ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם וגו'", וכעין זה במדרש תהלים (קד, ו) "אמר ר' אחא בשם ר' יונתן מהו 'גוי מקרב גוי', כאדם שהוא שומט את העובר מתוך מעי הבהמה בזמנו, כך הוציא הקב"ה את ישראל ממצרים, שנאמר גוי מקרב גוי".

**מבואר**, שזמן יציאת מצרים בשביל כלל ישראל היה בבחינת 'לידה', וכפי שכתב המהר"ל (בנורות/ה, פרק

ב) "כאשר היו ישראל במצרים והוציאם הקדוש ברוך הוא אל הפועל, להיות יוצאים מרשותם, הרי היו דומים בודאי לעובר הנולד.. והיו ישראל יוצאים ונחשבים עם נולד מתחדש עתה, לכך לא אפשר יציאתם רק על ידי הקדוש ברוך הוא". וענין זה מבואר בכמה וכמה מכתבי רבותינו האחרונים, ש'יציאת מצרים' הינה בבחינת 'לידה' לכלל ישראל.

**ומה** שנמשלה יציאת מצרים ל'לידה' אף שעדיין לא קיבלו את התורה ולא נשתנתה מהותם כלל. הוא משום דלא היתה זו סתם יציאה משעבוד, אלא שבעצם יציאתם עלו מדרגה מבחינת 'עבד' שאין לו מהות, ליעם הנבחר - בני בכורי ישראל, ובה נהווה מציאות חדשה, כפי שכתב הגה"צ ר' ישראל אלי' וינטרוב זצוק"ל (בסוד ישרים, חלק ג, עמוד 68) "יציאת מצרים היה זמן לידה והויה חדוש של הכלל ישראל, גוי מקרב גוי, והתהווה כאן המציאות הנקראת 'כנסת ישראל'", ואז קיבלו את התואר 'אדם' שעליו דרשו חז"ל (ביבמות סא, א) "אדם אתם - אתם קרויין אדם, ואין העובדי כוכבים קרויין אדם", שהיהודי לעומת הגוי, הוא בבחינת אדם לגבי בהמה, וזהו לידת 'גוי מקרב גוי' - עם חדש, שאינו כשאר האומות.

**ג** [והנה, ידועים ומפורסמים דברי הרמח"ל (דרך ה', חלק ד, פרק 4) שכתב "כל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא, יאיר אור מעין האור הראשון, ותחודש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו. והנה על פי זה נצטוונו בחג בכל הענינים שנצטוונו לזכר יציאת מצרים, כי בהיות התיקון ההוא תיקון גדול מאד שנתקנו בו וכמש"ל, הוקבע, שבשוב תקופת הזמן ההוא יאיר עליו אור מעין האור שהאיר אז, ותחודש בנו תולדת אותו התיקון, ועל כן נתחייב באותם הענינים כולם" עכ"ל.

**ומכיון** שנתבאר שעיקר 'יציאת מצרים' היא מהות הלידה והתחדשות של כלל ישראל, אמור מעתה, שכח ועוצמת התיקון והאור של לידה ומציאות חדשה, שייך אצל כל אחד ואחד מכלל ישראל בימים אלו, להיות בבחינת 'גוי מקרב גוי', להתנתק מכל העבר ולהתחיל את חייו בבחינת 'כקטן שנולד דמי'. וכפי שכתב מורינו הגרש"ד פנקוס זצ"ל (שיחות הגרש"ד, פסח ע"ב, טו) "בליל הסדר זוכים ל'לידה' מחודשת, לאחר שזכינו לסלק מתוכנו את אחיות פרעה, מגיעים אנו לליל הסדר. וכשם שביליל יציאת מצרים, כביכול 'נולדנו' מחדש, כך מדי שנה בשנה בהגיע ליל הסדר נמצאים אנו כביכול במצב של 'לידה', לידת כלל ישראל. בחיצוניות, איננו חשים בכך. אולם עלינו לדעת, כי כל יהודי נולד מחדש, ומקבל כוחות חדשים, היוצאים מן הכח אל הפועל במשך השנה הבאה עלינו לטובה" (וע"ע שם באריכות).

**ד** [ומכאן למדנו, שישנו שינוי מהותי ושרשי בין פסח לשאר המועדים, והוא, ששאר המועדים, מהותם, וסדר 'עבודת החג' שבהם, הוא בעניינים השייכים לאותו החג (וכגון, ימים נוראים - תכליתם נקיו העבר והתקרבות לה', וימי הסוכות - תכליתם קירבת ה' מתוך אהבה, ויום מתן תורה - תכליתו שמה והוראה על ששם חלקנו בתורתו, וכו'), אמנם, חג הפסח אינו חלק מסדר

המועדים, אלא הוא היסוד והשורש שלהם, בבחינת 'ראשון הוא לכם לחודשי השנה'. בחג הפסח אנו נתלשים מכל הטומאה הסובבת אותנו, 'גוי מקרב גוי', ומקבלים את התואר 'בנים' ונעשים לעם ישראל. שזוהו הבסיס לכל מועדי ה' שיבואו לאחר מכן, החל בקבלת התורה ותר"ג מצוותיה, וממשיך בכל אותם מועדים הנ"ל, שבכל אחד מקבלים קניינים נוספים בעבודת ה'. אך הבסיס והשורש לכל זה, מתחיל ב'לידה' והתהוות של מציאות חדשה שלא היתה עד היום.

**ובנה** מיושבת היטב הקושיא הנוכרת בראשית הדברים, מדוע ציוותה התורה לנקות את הגוף מחמץ במשך שבעה ימים, ודוקא כשכבר הגיע הגוף לנקיון מוחלט, איננו משתהים ליהנות ממצב זה, אלא חוזרים לאכילת החמץ. שהרי 'נקיון זה הוא עצמו הלידה, כל הניתוק מהשאר ומהיציאה"ר, וממ"ט שערי טומאה, וזהו הלידה של גוי מקרב גוי, וכפי שלא נשאל מדוע התינוק אחר שעבר ט' ירחי לידה, כשכבר הוא בשל, דוקא אז הוא נולד, שהרי אדרבה דוקא בשלותו היא הסיבה להוולדו. וכל פרי הגדל על העץ, משעשה שנשתיים בישולו, הריהו נופל מן העץ, שהרי אינו צריך את העץ יותר. וכן הוא בעניינינו, שבעת ימי הפסח הם ההכנה וההזמנה למציאות של 'לידה', ומיד בסיום שבעת ימים אלו, כאשר אנו כפרי בשל, וכבר לא נשאר בגופינו כח חיות המאכל של חמץ ושאר סממני יצה"ר, הרי אנו מוכנים למציאות והתהוות חדשה, וכבר אין צורך יותר בחיבור לאילן, בשעה זו מתחילים אנו את החיים עם החולין שבהם ואכילת החמץ, רק בהבדל אחד, שקודם הפסח היינו 'ככל העמים בית ישראל', ואחר יציאת מצרים, וז' ימים אלו, נתהווה מציאות חדשה של 'מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ'.

**ה** [והנה, דבר פשוט הוא, שלא עצם מניעת אכילת חמץ - היא הגורמת את ה'לידה' ושינוי מהות של כל יחיד ויחיד, אלא שבאה התורה לרמוז לנו באיסור אכילת חמץ, את ההזדמנות העומדת בפני כל יהודי בימי הפסח, כאשר אותה הארה של התנתקות מהעבר ומכל טומאת מצרים, ולידה מחדש, מאירה בימים אלו, ומבחינה חיצונית - מכינים את הגוף בניקוי חיצוני מחמץ, ובאכילת 'המא דאסותא', כך שבתום ימי החג יש לנו את כל ההכנה להתחיל דף חדש, ומעתה, הכל תלוי בבחירת האדם, אם ירצה - יתפוס הזדמנות זו הניתנת בימים גדולים אלו, ויתרומם מעלה. ואם ח"ו לא יתבונן לנצל ימים אלו - יחזור לשיגרת החולין שלו, ונמצא שלא עלה בידו התועלת הנרצית ממניעת אכילת חמץ.

**וענין** זה נרמז בדברי חז"ל, שאמרו (פסחים קטז, ב) "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", וברמב"ם (חמץ ומצה פרק ג, ו) "בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים", שלא די במה שנודה להשי"ת על היציאת מצרים של אבותינו, אלא גם אנו נצטל ימים אלו, ונזכה להרגיש שאנו בעצמינו עתה יוצאים משעבוד היצה"ר, לחירות אמיתית.



## ספר תולדות אברהם - על התורה

מאת הרב אורן ברוכוב שליט"א



בהתבוננות שטחית נראה, כי לערוך חיבור בעומקם של סוגיות הש"ס, הינו דבר המצריך עמל ויגיעה, לשקול את הדברים בפלס ההגיון, ולאחר מכן לבסס את הדברים הנאמרים, שלא יהיו בבחינת "מגדל הפורח באויר". אך לחבר ספר פרושים על החומש, מה שרגילים להקרא בעולם "ווארטים", משום מה ההרגשה היא, כי הגישה הרווחת כי "כל הרוצה ליטול את ה' יבא ויטול", לפעמים ימצאו פירושים ובאורים שהקשר בינם לבין הנכתב אינם אלא על פי תורת ה"סוד"... או שהם בבחינת "מליצה" בעלמא.

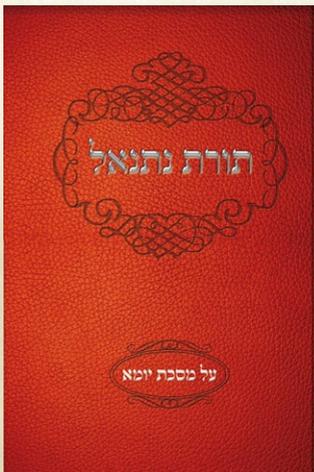
אך מה מרגש היה לעיין בספר "תולדות אברהם" של המחבר שליט"א, מבוגרי ישיבתנו הקד', לראות כיצד זכה להעביר את דרך הלימוד העיוני והמעמיק בסוגיות הש"ס, אשר קיבל בישיבה, ללימוד החומש. בו הוא דן ופלפל, מקשה ומתרץ, ומבסס דבריו על יסודות

איתנים, מדברי חז"ל הפזורים במקומות שונים בש"ס, ובמדרשים, כשהוא משבץ בתוך הדברים הערות מוסריות, והנהגות דרך ארץ, ומידות טובות, העולים ומתעוררים הענין. והדברים מאירים ומזהירים. ישר חילו לאורייתא, ויזכה אותנו בחיבורים נוספים כהני מילי מעלייתא, ויענגו בהם בני התורה, יחד עם עמך בית ישראל את שולחנם ב"מטעמים לשבת".

## ספר תורת נתנאל

באורים ברורים והערות על מסכת יומא

מאת הרב נתנאל אברהם ציון [קונססיון] שליט"א



בשעת כתיבת השורות נמצאים אנו תחת הרושם של הטבח המחריד של משפחת מרביצי תורה בצרפת ה"ד. מתוככי דברי השבח וההלל וההספד אשר נשאו בבמות שונות, נפתח לנו פתח צר, להצצה על גולת יהדות צרפת, אשר בשנים האחרונות חלו בה תמורות אדירות, בהקמת קהילות של בני תורה אשר התבטלותם לרבותינו מאורי הדור שליט"א נודעו לשם ולתהילה. זכתה ישיבתנו הקדושה ליטול חלק בהתעוררות זו, בהעמדת בני תורה אשר גלו מביתם בצרפת, על מנת לקבל תורה בישיבה הקד', ואכן רבים מהם זכו להיות ת"ח אמיתיים ובנויים באישיות, ובהשקפת עולמם, חלקם חזרו לצרפת להרביץ תורה ברבים ופועלים שם גדולות ונצורות. אך רבים מהם הקימו בתים של

תורה בארץ, כשהם ממשיכים בעמל התורה ללא הפסקה. כמותם המחבר שליט"א, אשר עודנו צעיר לימים, וכבר זכה לעסוק בקדשים, ולחבר חיבור נכבד על מסכת יומא על פי סדר הדף, אחר שכבר זכה להוציא לאור קונטרסים על עניני הוצאה ומוקצה, וכבר כותב המחבר בהקדמתו, כי עיקר מטרת חיבורו היא כדי להמריץ עצמו בעמל התורה ויגיעתה, כמבואר בקדמונים. ואכן מבין דפי חיבורו ניכר כי זוכה המחבר שליט"א להגשים את שאיפותיו הטהורות. ונברך אותו כי ימשיך לעלות מעלה מעלה להרביץ תורה ברבים.

ניתן להשיג את הספר אצל: משפחת ציון רחוב זנגוויל 9 כניסה ג' דירה 49 ירושלים קרית יובל טל. 0775334089.

## ספר אמונת עיתך - חלה

מאת הרה"ג ר' אברהם סידוי שליט"א



"למדנות" מורכבת מישרות השכל והסברה, בהירות בפרטי הסוגיה ובסברותיה, העמקה - בנגוד לשטחיות ותפיסה שטחית - ראשונית. שלושת היסודות האלה, נצרכים זה לזה. הא בלא הא לא קיימא. וכאשר זה נעשה במשך שנים בעמל ויגיעה, בהתמסרות לב ונפש זוכים בסיעתא דשמיא, לגישה למדנית בסוגיה כאשר הורונו רבותינו.

דא עקא, יש טועים שסוברים שזו דרכה של תורה בסדרי נשים ונזיקין הנלמדים בישיבות - ולא זו הדרך כאשר עוסקים בסוגיות הלכה למעשה וברור הלכה.

ולא היא! ברור הלכה מחייב יסודות הנזכרים, ביתר שאת ויתר עוז. העסק בהלכה וברור ההלכה - הוא עפ"י ההכונה אשר מקבלים בישיבה, בדרגה עמוקה יותר, גבוהה יותר, ובמסירות לב ונפש להבין צפונות התורה"ק. ורק אז זוכים למאמרם, "אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא סיעתא דשמיא"

[מתוך דברי מורינו ראש הישיבה שליט"א בהסכמתו לספר]

ואכן מאשר מורינו רה"י שליט"א כי שמח לראות כי החיבור הנ"ל "צועד בדרך זו". וכן מעידים מרבני "קרית ספר" כי המחבר שליט"א "ידוע כיגע בתורה ולומד משורשי הסוגיות עד מסקנות הפוסקים ועמל לברר נקודת האמת".

החיבור הינו ברור יסודי ומעמיק בסוגיות מסכת חלה לפי סדר המשניות מדברי הראשונים עד גדולי האחרונים, ראשי הישיבות, ורבותינו המ"ב והחזו"א.

עוד נוספו "נספחים" לספר, חיבור ה"שערי צדק" לבעל החיי אדם בעריכה מחודשת, ופסקי הלכות מסידור "דרך החיים" להגאון בעל ה"נתיבות". ועוד.

חיבור זה מצטרף לחיבורים קודמים שכבר זכה המחבר שליט"א להוציא על מסכת מקואות ושביעית. וזכהו הקב"ה להוסיף עוד חיבורים ויתבדרון מילי בבי מדרשא. א.כ.י.ר.

אנו קוראים בזאת לבוגרינו לעדכן אותנו על ספרים חדשים שיצאו לאור על ידם. כמו"כ בני החבורה המעונינים לשלוח מאמרים מפרי עטם לפאר את הכרם מזומנים לשלוח לת.ד. 631 בני ברק.



## המגבית השנתית להחזקת התורה למען ישיבת בית שמעיה.

בערב חג השבועות - חג מתן תורתנו  
תערך המגבית השנתית למען לומדי התורה  
בישיבת בית שמעיה.  
הרם תרומתך וזכה  
וקנה לך חלק בתורה.

# בית הסופר

ספרי תורה תפילין ומזוזות ע"י סופרים ת"ח  
בדיקה ותיקון מכל רחבי הארץ והעולם

**טל. 03-5700123**




## בשורות טובות

ברכת מזל טוב לבני הקהילה

<p>הרב אליהו חיון מחזור ט'</p> <p><b>לנישואי הבת</b></p> <p>הרב שמעון טובול מחזור ב'</p> <p>הרב יהודה הכהן מחזור א'</p> <p><b>לארוסי הבת</b></p> <p>הרב יוסף מרציאנו מחזור א</p> <p><b>בר מצוה לבנו</b></p> <p>הרב יגאל רחמים מחזור י"א</p> <p>הרב אברהם כהן מחזור ט'</p> <p>הרב עובד אבוש מחזור י"ד</p> <p>הרב אהרון נזרי מחזור ד'</p> <p>הרב יהודה בן יוסף מחזור י"א</p> <p>הרב דוד אקדמאי מחזור י"ב</p> <p>הרב אריה אלקובי מחזור ט'</p> <p>הרב יצחק חובל מחזור ו'</p>	<p><b>להולדת הבת</b></p> <p>הרב ראובן זאבי מחזור כ"ח</p> <p>הרב אליהו דאבך מחזור כ"ט</p> <p>הרב רפאל קורסיה מחזור כ"ח</p> <p>הרב יצחק קשני מחזור כ"ו</p> <p>הרב הראל לביא מחזור כ"ה</p> <p>הרב אלירן שלומי מחזור כ"ו</p> <p>הרב דוד שלומי מחזור כ"ד</p> <p>הרב אלעזר שרעבי מחזור כ"ד</p> <p>הרב רפאל טיבי מחזור כ"ד</p> <p>הרב שמואל נאמן מחזור כ'</p> <p>הרב ניסים בן חיון מחזור כ"ה</p> <p><b>לנישואי הבן</b></p> <p>הרב מרדכי דואק מחזור ב'</p> <p>הרב דניאל אלגרבל מחזור ג'</p>	<p><b>להולדת הבן</b></p> <p>הרב רועי משדי מחזור י"ט</p> <p>הרב אליהו זאנה מחזור כ"ח</p> <p>הרב איתמר והב מחזור כ"ה</p> <p>הרב משה אהרון חריד מחזור כ"ז</p> <p>הרב שמואל חריד מחזור כ"ט</p> <p>הרב עזרא יעקובוב מחזור כ"ז</p> <p>הרב ישי חי מחזור כ"ב</p> <p>הרב עמנואל שרעבי מחזור י"ב</p> <p>הרב ישראל גלעדי מחזור כ"ז</p> <p>הרב גבריאל פור מחזור י"ח</p> <p>הרב יוסף חיים עובדיה מחזור כ"ח</p> <p>הרב אייל תאסירי מחזור כ"ג</p> <p>הרב יוסף עובד מחזור כ"ו</p> <p>הרב מאיר ליאור לוי</p>	<p>הרב ישראל סימן טוב מחזור כ"ט</p> <p>הרב נתנאל טפירו מחזור כ"ט</p> <p>הרב מיכאל אמיתי מחזור כ"ט</p> <p>הרב הראל אריה מחזור כ"ט</p> <p>הרב שי דהרי מחזור כ"ט</p> <p>הרב רז אדרי מחזור כ"ט</p> <p>הרב יונתן מדר מחזור כ"ט</p> <p>הרב מאיר צח מחזור כ"ט</p> <p>הרב משה בן שושן מחזור כ"ט</p> <p>הרב יחיאל אילוז מחזור כ"ט</p> <p>הרב יעקב מזרחי מחזור כ"ט</p> <p>הרב נתנאל מזרחי מחזור ל'</p> <p>הרב חיים ללוש מחזור ל'</p> <p>הרב ישעיהו שמואל עזיז מחזור ל'</p>	<p><b>לאירוסייהם</b></p> <p>הבה"ח מיכאל דרעי מחזור כ"ט</p> <p>הבה"ח אוריאל שמש מחזור כ"ט</p> <p>הבה"ח הראל דבקרוב מחזור כ"ט</p> <p>הבה"ח דוד שמח מחזור כ"ט</p> <p>הבה"ח ויקטור חיים כהן מחזור כ"ט</p> <p>הבה"ח יצחק קמחי מחזור ל"א</p> <p>הבה"ח אברהם בכר מחזור כ"ו</p> <p>הבה"ח יונתן נטיגה מחזור כ"ט</p> <p>הבה"ח שמואל זאבי מחזור כ"ט</p> <p><b>לנישואיהם</b></p> <p>הרב חזקיהו חנימוב מחזור כ'</p> <p>הרב אביאל מוסאי מחזור כ"ט</p> <p>הרב אביאל דרעי מחזור כ"ט</p> <p>הרב ראובן יעקובי מחזור כ"ט</p>
--	---	---	--	---

**עדכונים בטל: 03-5779911**

”ודא צריך למודעי כי כך  
צריכה להיות צורתה של ישיבה -

”מרתף גדול של יין”

שכל מי שרק דורך על סף דלת הישיבה,  
צריך להשתכר מז הריח החריף והגודף  
של תורה שישיבה הק' מלאה ממנו.”

הגרש רוזבסקי זצל

**הכרם**  
ניחוחות מבית היין

בטאון קהילת בית שמעיה

י"ל ע"י

**איגוד**  
**הבוגרים**  
שע"י ישיבת  
בית שמעיה

ת.ד. 631 בני ברק

טל. 03-5779911